

3 vek

Ročník XXIII. ► September 2018 ► www.jds.sk

XXI. celoslovenské športové hry JDS Bardejov 2018

OBSAH

NA AKTUÁLNU TÉMU

NÁŠ ROZHOVOR

Z ČINNOSTI JDS

ROZDELENÍ,
A PREDSA SPOLU

LISTOVANIE
V KRONIKE

LITERÁRNA PRÍLOHA

ZDRAVOTNÍCKE
OKIENKO

RADÍME VÁM

KRÍŽOVKA

Naším čitateľom do pozornosti

Radi víťame aj uverejňujeme Vaše príspevky. Z technických dôvodov Vás žiadame o ich elektronickú formu. Prijímame ich na adrese: redakcia3vek@gmail.com, resp. lipianskyvl@gmail.com. Ďakujeme.

► redakcia

Milí naši čitatelia!

Veselý hovor detí náhliacich sa každé ráno ku svojej škole aj veľká ponuka jabĺk, hrušiek, hrozna na pulloch trhovníčok nás denne ubezpečujú, že sa končí leto a prichádza jeseň. Ročné obdobie, ktoré nám, seniorom, spoločnosť najviac prirovnáva. A my sa ani nehneváme. Práve naopak, chceme si ju čo najviac vychutnať aj sa rôznymi aktivitami pripomenúť mladším vekovým skupinám.

Vážené členky, členovia JDS!

V polovici augusta sme si dali v Bardejove veľké športovo-turistické stretnutie, v septembri nás čaká predpoludnie plné spevu v podaní seniorských súborov z celého Slovenska v Komárne, v októbri to bude tradičná prehliadka ručných prác Zlaté ruky v Trenčíne a v priestoroch NR SR v Bratislave sa uskutoční prehliadka v prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniorov. Mesiac úcty k starším odštartujeme už 10. 10. o 17:00 hod. **na Zimnom štadióne Ondreja Nepelu v Bratislave, kde sa uskutoční 3.ročník charitatívneho koncertu Integrácia**, určený pre staršiu generáciu. Koncert odvysielala na svojich obrazovkách RTVS aj obľúbená SENZI TV a jeho cieľom bude nielen vyjadrenie lásky, úcty a vďaky seniorom, ale tiež vhodná motivácia a povzbudenie nevzdávať sa – živo sa zapájať do diania v našej spoločnosti.

Určite aj vy budete iniciátormi zaujímavých podujatí vo vašej obci, meste, okrese či kraji. A možno v nejednom prípade budú tieto podujatia prepletené aj prípravou na blížiac sa komunálne voľby do miestnych samospráv. Odsnejú na nich mnohé sľuby a ubezpečenia lepšej starostlivosti o veci verejné aj o nás, seniorov. Je to prirodzený jav, len treba dobre počúvať a ešte viac zvažovať, komu sa oplatí dôverovať, na koho sa spoľahnúť, komu potom odovzdať svoj hlas. Možno máme takých ľudí aj v našich radoch? Podporme ich!

Pre nás, členov JDS, načrtnol ďalšiu líniu rozvoja nedávny IX. snem. Programové ciele, schválené na ňom, poskytujú ZO aj ostatným organizačným článkom našej Jednoty veľa podnetov aj úloh. Jedny z najdôležitejších – presadiť realizáciu 13. dôchodku a **v oblasti sociálnej starostlivosti dať zelenú rozvoju opatrovateľskej služby v domácom prostredí za dostatočnej finančnej podpory od štátu.**

Prajem Vám veľa príjemných podjesenných zážitkov!

Ján Lipiansky, predseda JDS

Vydáva: Ústredie Jednoty dôchodcov na Slovensku.

Redakčná rada: Ján Lipiansky – predseda. **Členovia:** Dobroslava Luknárová, Augustín Ukropec, Valéria Pokorná, Alojz Luknár
Grafická úprava, redakčné a technické spracovanie: Ultra Print Digital, s.r.o. **Tlač:** Ultra Print, s.r.o., Bratislava **Rozširuje:** JDS poštou a vlastnou distribúciou. **Nepredajné.** EV 644/08 ISSN 1336-0833. **Periodicita vydávania:** 6x ročne. **Sídlo vydavateľa:** Vajnorská 1, 831 04 Bratislava. **IČO vydavateľa:** 00897019. Číslo 3/2018

Milé naše čitateľky, čitatelia, ktorú tvár septembra máte najradšej? Prírodnú, hojnú na zber ovocia, tohto roku možno najviac jabĺčok a sliviek, alebo „školskú“, keď vám vnúčence svojimi dennými zážitkami zo školy pripomínajú vaše dávne školské roky? Alebo pohodovú – dovolenkú, keď už pláže morí či veľkých jazier voľne dýchajú, nehemžia sa mnohými turistami a človek môže vnímať iba šum vln a nohy pokojne zabárať nie do horúceho, iba teplého piesku? Alebo príjemné potulky po hore s košíkom, do ktorého pribúdajú dubáky a masliaky... a či po dlhšom čase opätovné stretnutia vo vašich klubovniach či denných centrách?

September je veľmi príjemný mesiac a my chceme k nemu prispieť aj náplňou nášho časopisu. Dominuje v ňom športová i turistická téma, ale pripomenieme aj blížiac sa naše ďalšie celoslovenské podujatie JDS. Lebo jeseň je nesmierne plodné a úsmevné obdobie pre nás, seniorov – tak si ho poďme spoločne vychutnať!

Prajem Vám príjemné čítanie nášho časopisu, ale aj veselé a prajné chvíle spoločných stretnutí, aktivít i rôznych väčších spoločenských podujatí.

► **D. Luknárová**

O sedmičke sa hovorí, že je šťastné číslo. Ale čo tak tri sedmičky vedľa seba? To musí byť šťastia - - už či s touto ľudovou pravdou súhlasíme a či nie, presne v znamení 777 (výročie prvej písomnej správy o meste) nás, účastníkov **XXI. Celoslovenských športových hier a turistického zrazu seniorov JDS, Memoriálu RNDr. Kamila Vajnorského**, vítal v polovici augusta – 14.–16. 08. – kráľovské mesto Bardejov. Objalo nás horúcim letným počasím, ale aj veľmi srdečnou a pohostinnou náručou. Okresná, mestská i viaceré ZO JDS okresu Bardejov v úzkej súčinnosti s mnohými predstaviteľmi mesta i okresu na čele s primátorom Bardejova MUDr. Borisom Hanuščakom vytvorili pre toto najstaršie celoslovenské podujatie JDS nezabudnuteľnú atmosféru.

Pripomeňme si ju vo viacerých farbistých momentkách:

Je 14. august, čas obeda. Napriek veľkým školským prázdninám sa v Študentskom domove SPŠS a jeho veľkej jedálni rozlieha vrava. Často počuť smiech a výkriky radosti zo zvitania sa známych, lomozia kolieska kufríkov. Oživujú vravou aj internátne izby, len vek ich dočasných obyvateľov vysoko prekračuje študentský vekový priemer. Medzi pestrú spleťou seniorov a senioriek sa

dajú ľahko rozoznať domáci usporiadatelia na čele s predsedníčkou JDS Prešovského kraja Ankou Petričovou – vďaka rovnakým tričkám priam konkurujú slnku.

Čoskoro sa objavujú aj ďalšie farebné odtiene tričiek a krátko pred 14:00 hod. sa poberajú ich majitelia rovnakým smerom – pred široký vchod do I. ZŠ na Komenského ul. Jej priečelie jasne dokumentuje názov podujatia a logá mnohých štedrých sponzorov na čele s Poštovou bankou svedčia, že má kto fandiť aj podporovať naše seniorské aktivity. Aspoň tu, v Bardejove, je to tak.

O 14:00 sú už všetci na svojich miestach a slávnosť otvorenia ČSH začína. Otvára ju jeden z najstarších pamätníkov tohto podujatia a dlhoročný aktívny funkcionár OO JDS p. Jozef Chalupa. Pripomína, že aj presne pred 10 rokmi hostilo mesto Bardejov toto podujatie JDS a je rád, že jeho tradícia pretrváva, ďalej sa rozvíja. Po slávnostných tónoch štátnej hymny SR víta všetkých účastníkov hier a predstavuje prítomných hostí predsedníčka prípravného výboru A. Petričová.

V príhovoroch vzácných hostí – štátneho tajomníka MPSVaR SR Ivana Švejnu a štátneho tajomníka MŠVVaŠ SR Petra Krajňáka zaznievajú slová chvály na krásne a hrdé mesto Bardejov a jeho agilných občanov – seniorov, aj slová uznania pre rôznorodé, a teda aj športové aktivity, ktoré JDS podnecuje v radoch seniorov po celom Slovensku. S krátkymi príhovormi vystúpili za Českú radu seniorov jej podpredseda M. Taraba, za Krajskú radu seniorov Olomouckého kraja M. Hesová, za družstvo z poľských Gorelic B. Bobola, za Poštovú banku riaditeľ jej pobočky Marek Rešetár.

K otváraciej slávnosti CŠH tradične patrí sľub športovcov i rozhodcov, hlásenie o počte účastníkov (z 8 krajov SR + družstvo z Čiech a z Poľska, celkom 152) aj otváracia formulka Hier, ktorú predniesol predseda JDS Ján Lipiansky. Ešte krátky kultúrny program domácich seniorov a senioriek a športové zápolenie môže začať.

Rozbehli sa prvé súťaže na športovom ihrisku aj v telocvičniach ZŠ, zbierajú sa prvé cenné body do sumárneho hodnotenia krajských družstiev. Trochu robí problém veková diferenciácia do skupín K1 až K4 aj väčšia letná horúčava, ale kto by zdolal nadšenie a vôľu súťažiacich?! Ešte aj čierny búrkový mrak, hroziaci daž-

ďom a krúpami, odputoval kamsi za obzor.

Predsedom KO JDS aj všetkých OO JDS z Prešovského kraja, členovia Ústredia JDS aj obaja štátni tajomníci sú práve v tom čase v krásnej obradnej sieni radnice, kde ich za predstavenstvo mesta víta Mgr. Eva Kučová, poslankyňa MsZ v Bardejove. Obrad uvítania vrcholí zápisom účastníkov do Pamätnej knihy mesta.

Po chutnej večeri a krátkom oddychu zamierili všetci účastníci CŠH do športovej haly Mier. O 20:00 otvára večerný program tanečný súbor Raslavičania (ako len sa dala táto mládež kompletne dohromady, keď sú ešte v plnom prúde prázdniny???) – krásne kroje, mladučky tanečníci, živé tempo - radosť pozerať! Celý kultúrny program večera, ktorý moderovala p. E. Jászayová, bol pestrou prechádzkou po Bardejovskom okrese – Raslavice, Kochanovce, Kurov, Rokytov, Stebník, Mokroluh, Zborov – tanec, spev, ľudové rozprávanie aj tance a piesne v country štýle. K programu patrilo aj hosťovské rock and roll-ové vystúpenie účastníčok CŠH z Detvy. Vzájomné odovzdanie pamätných plakiet (MUDr. B. Hanuščák a Ing. J. Lipiansky), ďakovných listov tým, čo výrazným spôsobom pomohli pri organizovaní XXI. CŠH (pp. Hanuščák, Novický, Vaňková, Zolák, Mika, Choma) a vyhodnotenie športovcov za dosiahnuté výkony vyvolávalo búrky potlesku a obapolnú radosť.

Medzitým sa na Bardejov zniesla

noc a aj napriek dažďu sa dalo obdivovať svetelnú ilumináciu centra mesta. Skoro ako v rozprávke.

Druhý športový deň, naplnený mnohými súťažami, kropil dážď, a tak pri behoch, chôdzi, hodoch granátom aj vrhu guľou sa obecenstvu veľmi hodili dáždniky alebo prišiplášte. Najviac vody si v popoludňajšom čase pochopiteľne dopriali plavci a plavkyne. Ešte strelba zo vzduchoviek a môžu sa pripočítavať družstvám posledné body. Celý športový deň plynul svojím tempom – jedni práve súťažili, druhí im fandili, iní práve posedávali na lavičkách a viedli debaty o všeličom možnom.

Všimla som si medzi jednou takouto skupinkou aktérku bravúrneho rock and roll-u z predošlého večera a poprosila som ju o krátky rozhovor. Pani Marcela Drozdíková mi porozprávala o Klube č. 3 senioriek z Detvy, ktoré si založili tanečnú skupinu Radosť. Dvanásť čiperných dám sa pravidelne raz do týždňa venuje nácviku tanečných kreácií, čím spôsobuje radosť nielen sebe, ale aj mnohým divákovi na svojich hosťovských vystúpeniach. Pridajú aj spev, ľudové rozprávanie a pod vedením Gitky Polákovej, ktorá vedie relaxačné a gymnastické cvičenie žien, aj gymnastické pódiové vystúpenia. V mladších rokoch sa tieto dve fantastické tanečnice venovali deťom, svojim žiakom, teraz zúčastňujú množstvo tvorivých nápadov v kruhu senioriek. Super!

Po výdatnej a chutnej večeri čakala na všetkých vysvietená jedáleň Hotelovej akadémie J. Andraščíka a v nej početná zbierka medailí a diplomov za súťaže druhého dňa,

ale aj darčkové tašky pre všetkých súťažiacich. To bolo mien, potlesku, fotografovania, radosti! V nejednom prípade pribudla na hrudi úspešného športovca či športovkyne aj druhá, prípadne i tretia medaila. Titul najúspešnejších športovkýň si vybojovali: 1. Valéria Surovičová – Trenčín, 2. Anna Hancová – Prešov, 3. Halka Hotová – Bratislava a najúspešnejších športovcov: 1. Lubomír Tužinský – Žilina, 2. Milan Gerát – Žilina, 3. Jozef Sekereš – B. Bystrica. Najúspešnejší zahraniční športovci: 1. Lubomír Faltus – Olomouc, 2. Lucie Búbelová – Olomouc, 3. Janina Orlecka – Gorlice.

Veľký darček od Poštovej banky prevzali 2 vekovo najstarší súťažiaci: Emília Badinská z Trenčianskeho kraja a František Hajko z Bratislavy.

Bola som zvedavá na ich vzťah ku športu, aj k našej JDS, a tak som sa popýtala (pravdaže aj na všeličo iné). Pani Badinská bola už na predošlých CŠH v Bardejove, teda súťaží medzi seniormi viac ako desať rokov. Celý aktívny život pracovala s mládežou a zo športu mala vždy najbližšie k behu, hodom, branným disciplinám, ale aj k lyžovaniu. V JDS pracuje od založenia ZO JDS v Partizánskom. Neraz jej práve toto prostredie pomohlo prekonať krušnejšie životné situácie. Pána Hajka získala pre členstvo v JDS pred 7 rokmi jeho p. manželka. Ale so športom, hlavne futbalom a hokejom, je spriaznený od detských rokov, v dospelosti aj na profesionálnej úrovni. Popri športe sa venoval strojárstvu a bohaté skúsenosti z vývojových pracovísk (posledné v laboratóriách SVŠT) ešte zúročil ako pracujúci dôchodca na Technickej kontrole vo Volkswagene. Pred 10 rokmi prekonal srdcový infarkt, ale možno práve primeraná dávka športu ho dostala a stále drží v dobrej kondícii. Z Bardejova si prinesie do svojej bohatej zbierky športových trofejí medailu za hod granátom na cieľ a kop do bránky.

Záver hodnotenia patril spoločnému bodovému zisku celých krajských družstiev, kde si 1. miesto opätovne vybojovala KO JDS Trenčín so 104 bodmi, 2. miesto KO JDS Banská Bystrica - 100 bodov a 3. miesto KO JDS Žilina - 93 bodov. Srdečne im blahoželáme!

Spoločenský večer sa po vyhodnotení športového zápolenia niesol ďalej v družných rozhovoroch, speve aj tanci. Nadväzovali sa nové priateľstvá, utužovali staršie aj mnoho-ročné. Rodili sa plány o budúcich aj spoločných aktivitách. Do tanca hrala hudobná skupina TRIO, o občerstvenie sa postarala firma FM -

Katering p. Mihaľa a jeho kolektív.

Do hlbkej noci nemali rozhovory konca – kraja!

Ráno 16. 08. čakali na účastníkov CŠH turistické trasy. Najväčší záujem bol o prehliadku mesta Bardejov, potom o Bardejovské Kúpele aj drevený kostolík v Hervartove. Na svoje si prišli mnohé fotoaparáty aj mobily, lebo sa krásne vyčasil a každá z troch trás ponúkala obdivovateľom množstvo nezabudnuteľných pohľadov.

Ešte obed v tej istej jedálni a baliček na cestu. Ešte úprimné poďakovanie p. Prokipčákovi, vedúcemu Študentského domova, vedúcej školskej jedálne M. Chovancovej a celému kuchynskému kolektívu za fantastickú stravu, bardejovským seniorkám za chutné koláče a fantastické chleby s masťou a cibuľou, poďakovanie riaditeľovi I. ZŠ Dr. J. Mikovi a školníkovi p. Belejčákovi za ústretovosť pri súťažiach v areáli a školských priestoroch – celému početnému kolektívu rozhodcov... ako vymenovať všetkých, ktorí priložili ruku k spoločnému vydarenému dielu? Pripomínali dobre zohraný orchester, ktorý pod taktovkou Anky Petričovej – predsedníčky KO JDS Prešov za plnej podpory podpredsedov: Š. Ellera, pp. Marcinčinovej, Guľovej, Hankovského a ďalších členov organizačného štábu rozohral jednu krásnu seniorskú symfóniu.

Iste bude v mysliach a srdciach všetkých účastníkov **XXI. Celoslovenských športových hier a turistického zrazu seniorov JDS, Memoriálu RNDr. Kamila Vajnorského 2018** znieť ešte veľmi dlho.

► Za podkladový materiál ďakuje redakcia výboru OO JDS Bardejov

Zoznam bodovaných umiestnení do

1 Disciplína: beh 60 m	Kategória: K 1 muži	18 Disciplína: hod do bask.koša	Kategória: K 1 ženy
1 Jozef Sekereš	B. Bystrica	1 Anna Hancová	Prešov
2 Peter Školník	B. Bystrica	2 Irena Holičová	Tnava
3 Jozef Rak	Tnava	3 Janka Čmaradová	Tnava
4 Július Lukáč	Prešov	4 Renáta Kmentová	Tnava
2 Disciplína: beh 60m	Kategória: K 2 muži	19 Disciplína: hod do bask.koša	Kategória: K 2 ženy
1 Peter Polák	Žilina	1 Valéria Surovičová	Trenčín
2 Dušan Hošták	Trenčín	2 Mária Ležáková	Bratislava
3 Jozef Solčiansky	Trenčín	3 Viktória Gajdová	Trenčín
4 Štefan Vereš	Tnava	4 Helena Lašová	Košice
3 Disciplína: beh 60 m	Kategória: K 3 muži	20 Disciplína: hod do bask.koša	Kategória: K 3/4 ženy
1 Vladimír Holečka	Nitra	1 Lucia Bubelová	Olomouc
2 Ján Jančo	Nitra	2 Katarína Rozičová	Tnava
3 Milan Gerát	Žilina	3 Anastázia Richterová	Tnava
4 Vladimír Košnár	Bratislava	4 Ružena Repaská	Košice
4 Disciplína: beh 60 m	Kategória: K 4 muži	21 Disciplína: hod do bask.koša	Kategória: K 1, K2 muži
5 Disciplína: beh 50 m	Kategória: K 1 ženy	1 Peter Benedikovič	Nitra
1 Anna Svitková	Trenčín	2 Ján Kmeť	B. Bystrica
2 Helena Königová	Prešov	3 Lucián Nemec	Košice
3 Janina Orlecka	Gorlice	4 Ján Butala	Košice
6 Disciplína: beh 50 m	Kategória: K 2 ženy	22 Disciplína: hod do bask.koša	Kategória: K3, K4 muži
1 Anna Šumichrástová	Nitra	1 Rudolf Roučka	Tnava
2 Eva Ďuricová	B. Bystrica	2 Miroslav Šakový	Trenčín
3 Viera Soukupová	Žilina	3 Vladimír Sýkora	Trenčín
4 Beáta Marušová	Trenčín	4 Štefan Hanzlík	Nitra
7 Disciplína: beh 50 m	Kategória: K 3/ 4 ženy	23 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 1 ženy
1 Eva Sedmáková	B. Bystrica	1 Janka Čmaradová	Tnava
2 Anna Kozáková	Žilina	2 Janina Orlecka	Gorlice
3 Olga Herdová	Bratislava	3 Emília Čermáková	Bratislava
4 Anna Drozdíková	B. Bystrica	4 Marta Ivanková	Košice
8 Disciplína: chôdza paličkami	Kategória: K 1, K2, K3 muži	24 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 2 ženy
1 Peter Školník	B. Bystrica	1 Mgr. Eva Michalíková	Trenčín
2 Mgr. Vladimír Chribík	Bratislava	2 Eva Ďuricová	B. Bystrica
3 Jozef Blanda	Prešov	3 Helena Lašová	Košice
4 Milan Radvanský	Prešov	4 Olga Chrzanová	Žilina
9 Disciplína: chôdza paličkami	Kategória: K 1 ženy	25 Disciplína: hod granát- dialka	Kategória: K 3 ženy
1 Jana Svitková	Trenčín	1 Vida Galgóciová	Bratislava
2 Marta Sirotnáková	Prešov	2 Anna Drozdíková	B. Bystrica
3 Helena Königová	Prešov	3 Wanda Tumidajská	Gorlice
10 Disciplína: chôdza paličkami	Kategória: K 2 ženy	4 Helena Repaská	Košice
1 Valéria Surovičová	Trenčín	26 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 4 ženy
2 Margita Kováčová	Žilina	1 Halka Hotová	Bratislava
3 Viera Soukupová	Žilina	2 Anna Oľšová	Bratislava
11 Disciplína: chôdza paličkami	Kategória: K 3/4 ženy	3 Anastázia Richterová	Tnava
1 Emília Badinská	Trenčín	27 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 1 muži
2 Angela Nosianová	Nitra	1 Lubomír Tužinský, Ing.	Žilina
3 Eva Sedmáková	B. Bystrica	2 Peter Školník	B. Bystrica
4 Olga Herdová	Bratislava	3 Ján Melicher	B. Bystrica
12 Disciplína: vrh guľou	Kategória: K 1, K 2 muži	28 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 2 muži
1 Jozef Sekereš	B. Bystrica	1 Pavol Ďuďák	Trenčín
2 Jozef Solčiansky	Trenčín	2 Ján Klimek	Prešov
3 Pavol Ďuďák	Trenčín	3 Milan Vabno	Prešov
4 Milan Vabno	Prešov	4 Ján Kolársky	Prešov
13 Disciplína: vrh guľou	Kategória: K 3, muži	29 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 3 muži
1 Milan Gerát	Žilina	1 Milan Gerát	Žilina
2 Rudolf Stanek	Prešov	2 Miroslav Tokár	B. Bystrica
3 Miroslav Tokár	B. Bystrica	3 Stanislav Bobák	B. Bystrica
4 Vladimír Holečka	Nitra	4 Ivan Sládek	Olomouc
4 Dušan Miško	Prešov	30 Disciplína: hod granát-dialka	Kategória: K 4 muži
14 Disciplína: kriket	Kategória: K 1 ženy	1 Ivan Kobza	Trenčín
1 Janka Čmaradová	Tnava	2 Ján Štěpánek	Trenčín
2 Katarína Papierníková	Nitra	3 Lubomír Faltus	Olomouc
3 Marta Sirotnáková	Prešov	4 Pavol Tyrpák	Košice
4 Emília Čermáková	Bratislava	31 Disciplína: stolný tenis	Kategória: K 1 muži
15 Disciplína: kriket	Kategória: K 2 ženy	1 Július Lukáč	Prešov
1 Mgr. Eva Michalíková	Trenčín	2 Ing. Lubomír Tužinský	Žilina
2 Helena Lašová	Košice	3 Jozef Ivan	Nitra
3 Eva Ďuricová	B. Bystrica	32 Disciplína: stolný tenis	Kategória: K 2 muži
4 Mária Humená	B. Bystrica	1 Miroslav Pagáč	Žilina
16 Disciplína: kriket	Kategória: K 3 ženy	2 Jozef Beladič	Bratislava
1 Vida Galgóciová	Bratislava	3 Benedikt Věpy	Tnava
2 Anna Drozdíková	B. Bystrica	4 Ján Kmeť	B. Bystrica
3 Emília Ďurková	Nitra	33 Disciplína: stolný tenis	Kategória: K 3/4 muži
4 Božena Gažová	Nitra	1 Ludovít Valárik	Žilina
17 Disciplína: kriket	Kategória: K 4 ženy	2 Ján Jančo	Nitra
1 Halka Hotová	Bratislava	3 Ján Ušák	Tnava
2 Anna Oľšová	Bratislava	4 Dušan Miško	Prešov
3 Anastázia Richterová	Tnava	34 Disciplína: stolný tenis	Kategória: K1/2 ženy

celkového hodnotenia - 2018

1	Anna Volková	B.Bystrica	50	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 3 ženy
2	Margita Rusnáková	Nitra	1	Emília Ďurková	Nitra
3	Olga Chrzánová	Žilina	2	Anna Kozáková	Žilina
4	Andrea Vidová	Bratislava	3	Etela Škorníková	Žilina
35	Disciplína: stolný tenis	Kategória: K 3 a 4 ženy	4	Mária Polievková	B.Bystrica
1	Mária Polievková	B. Bystrica	51	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 2 muži
2	Etela Škorníková	Žilina	1	Ladislav Kanda	Košice
3	Emília Krnčoková	Nitra	2	Dušan Hošťák	Trenčín
4	Emília Ďurková	Nitra	3	Lucián Nemec	Košice
36	Disciplína: plávanie voľ.spôsob	Kategória: K 1/2/3 ženy	4	Pavol Dudák	Trenčín
1	Anna Hancová	Prešov	52	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 3 muži
2	Jozefa Lišková	Trnava	1	Miroslav Šakový	Trenčín
3	Viktória Gajdová	Trenčín	2	Ludovít Valárik	Žilina
4	Anna Kaffelová	Bratislava	3	Ján Ruda	Prešov
37	Disciplína: plávanie voľ.spôsob	Kategória: K 1/2 muži	4	Vladimír Chrbík	Bratislava
1	Ing. Lubomír Tužinský	Žilina	53	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 4 muži
2	Dušan Greger	Bratislava	1	František Hajko	Bratislava
3	Peter Benedikovič	Nitra	2	Miroslav Krč	Trnava
4	Milan Ščepita	Olomouc	3	Ján Čizmár	Prešov
38	Disciplína: plávanie voľ.spôsob	Kategória: K 3/4 muži	4	Ladislav Golian	B.Bystrica
1	Rudolf Stanek	Prešov	54	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 1 muži
2	Ján Štěpánek	Trenčín	1	Jozef Ivan	Nitra
3	Rudolf Roučka	Trnava	2	Ján Melicher	B.Bystrica
39	Disciplína: plávanie prsia	Kategória: K1/2/3 ženy	3	Jozef Sekereš	B.Bystrica
1	Anna Hancová	Prešov	4	František Ondrejka	Nitra
2	Viktória Gajdová	Trenčín	55	Disciplína: šach	Kategória: všetky kategórie
3	Valéria Kmeťová	B.Bystrica	1	Vladimír Petko	Žilina
4	Anna Kaffelová	Bratislava	2	Belák Štefan	Trenčín
40	Disciplína: plávanie prsia	Kategória: K1/2/3/4 muži	3	Jozef Kočíško	Prešov
1	Dušan Greger	Bratislava	4	Eugeniusz Liana	Gorlice
2	Peter Polák	Žilina	56	Disciplína: strelba-vzduchovka	Kategória: K1 muži
3	Štefan Cheben	Žilina	1	Marian Pasička	Gorlice
4	Peter Benedikovič	Nitra	2	Štefan Cheben	Žilina
41	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 1 muži	3	Ján Melicher	B.Bystrica
1	Jozef Rak	Trnava	4	František Ondrejka	Nitra
2	Jozef Ivan	Nitra	57	Disciplína: strelba-vzduchovka	Kategória: K2 muži
3	Marian Pasička	Gorlice	1	Jozef Páleš	Žilina
4	František Ondrejka	Nitra	2	Dušan Greger	Bratislava
42	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 2 muži	3	Ladislav Kanda, RNDr	Košice
1	František Šturák	Košice	4	Pavol Kaščák	Trnava
2	Dušan Hošťák	Trenčín	58	Disciplína: strelba-vzduchovka	Kategória: K3, K4 muži
3	Pavol Kaščák	Trnava	1	Pavol Tyrpák	Košice
4	Ján Matúško	Košice	2	Stanislav Bobák	B. Bystrica
43	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 3 muži	3	Miroslav Tokár	B. Bystrica
1	Rudolf Pikala	Žilina	4	Ludovít Valárik	Žilina
2	Štefan Bučko	Trnava	59	Disciplína: strelba-vzduchovka	Kategória: K1 ženy
3	Vladimír Petko	Žilina	1	Katarína Papierníková	Nitra
4	Vladimír Chrbík, Mgr	Bratislava	2	Kmentová Renáta	Trnava
44	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 4 muži	3	Mária Kočanová	Bratislava
1	Ivan Kobza	Trenčín	4	Emília Čermáková	Bratislava
2	Miroslav Krč	Trnava	60	Disciplína: strelba-vzduchovka	Kategória: K2 ženy
3	František Hajko	Bratislava	1	Mária Humená	B. Bystrica
4	Vasil Varjan	Košice	2	Alena Pavlovičová	Bratislava
45	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 1 ženy	3	Valéria Kmeťová	B. Bystrica
1	Katarína Papierníková	Nitra	4	Anna Kaffelová	Bratislava
2	Halina Wantuch	Gorlice	61	Disciplína: strelba-vzduchovka	Kategória: K 3, K4 ženy
3	Mária Kočanová	Bratislava	1	Mária Tyirjáková	Trenčín
4	Helena Königová	Prešov	2	Lýdia Zatrochová	B.Bystrica
46	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 2 ženy	3	Emília Krnčoková	Nitra
1	Andrea Vidová	Bratislava	4	Anna Olšová	Bratislava
2	Soňa Gergelová	Košice	62	Disciplína: vrh guľou	Kategória: K 3, muži
3	Elena Klimeková	Nitra	1	Ladislav Golian	B.Bystrica
4	Viera Soukupová	Žilina	2	Rudolf Roučka	Trnava
47	Disciplína: kop do bránky	Kategória: K 3 ženy	3	Lubomír Faltus	Olomouc
1	Anna Kozáková	Žilina			
2	Ružena Kylarová	Olomouc			
3	Etela Škorníková	Žilina			
4	Olga Kuchařová	Olomouc			
48	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 1 ženy			
1	Marta Sirotnáková	Prešov			
2	Marta Harčárová	Prešov			
3	Anna Volková	B.Bystrica			
4	Janina Orlecká	Gorlice			
49	Disciplína: hod granát cieľ	Kategória: K 2 ženy			
1	Valéria Surovičová	Trenčín			
2	Anna Jastrábová	Trnava			
3	Anna Šumichrastová	Nitra			
4	Alena Pavlovičová	Bratislava			

Kraj	Body spolu	Poradie
Trenčín	104	1
B. Bystrica	99	2
Žilina	94	3
Bratislava	84	4
Nitra	73	5
Trnava	66	6
Prešov	65	7
Košice	42	8
Gorlice	14	9
Olomouc	14	10

Zhovárame sa s novým prvým podpredsedom JDS Ing. Augustínom Ukropcom

Pán Ukropec, mnohí funkcionári i členovia ZO JDS vás doteraz vnímali ako člena a od X. snemu JDS ako predsedu revíznej komisie JDS. Ale čitatelia 3. veku si mohli ani nie tak dávno prečítať od vás zaujímavý článok o vašej domovskej ZO JDS v Žilkovciach – teda tam sú vaše členské korene?

Áno. Do ZO JDS v Žilkovciach, ktorá bola založená v roku 2000, som vstúpil v roku 2004 po ukončení pracovného pomeru v Tesle Piešťany.

Ako člen aj predseda ÚRK máte iste veľa poznatkov a zaujímavých postrehov zvnútra organizačnej štruktúry našej JDS. Ako by ste ich zhrnuli do niekoľkých viet?

Treba zdôrazniť, že za dobu svojej existencie si dobudovala JDS svoje organizačné štruktúry na všetkých úrovniach. Tie zabezpečujú plnenie uznesení snemu či záverov RR a svoju ďalšiu činnosť vykonávajú samostatne, pričom zohľadňujú podmienky jednotlivých regiónov, napríklad podľa tradícií, zvyklostí a miestnych odlišností. Tým je činnosť organizácií JDS rozmanitejšia, zaujímavejšia a pestrejšia.

Výbory a ich členovia prichádzajú s novými nápadmi, hľadajú nové formy, rozširujú svoju činnosť o nové aktivity a tak vytvárajú ďalšie možnosti pre svojich členov. Veď o konkrétnych úspešných akciách píše členovia aj v našom časopise.

Ako predseda RK som sa stretal s ľuďmi, ktorých snaha, nové myšlienky a ciele sú neutíchajúce a tak ako poctivo pracovali v aktívnom veku, tak pokračujú v plnom nasadení aj ako dôchodcovia, členovia JDS. Potvrdzujú to akcie pripravované ZO, OO, KO, alebo celoslovenské akcie.

Táto aktívna činnosť organizácií oslovuje aj nečlenov JDS, ktorí sa na našich akciách zúčastňujú a žiadajú o členstvo v JDS. Čo nás teší, stav členskej základne postupne rastie a s ním aj podiel organizovanosti z celkového počtu dôchodcov. Samozrejme tým rastie aj vážnosť a dôležitosť našej organizácie pri presadzovaní záujmov seniorov.

V oblasti vedenia účtovníctva a hospodárenia s finančnými prostriedkami RK nenašla žiadne nedostatky, čo svedčí o dôveryhodnosti a profesionalite pokladníkov, účtovníkov, členov výborov a RK na všetkých stupňoch, za čo im patrí poďakovanie.

O novej úprave Stanov JDS, ktorá by výstižnejšie reagovala na súčasné právne i finančno-administratívne normy, sa vo vnútri JDS hovorí už dlhšie. Táto téma rezonovala aj v diskusii na nedávnom XI. sneme, dokonca je zakódovaná v jednom termínovanom uznesení. Ako vidíte túto problematiku vy?

Na základe uznesenia P JDS sa pristúpilo v roku 2017 k aktualizácii

súčasných Stanov. Pripomienky k zneniu jednotlivých článkov stanov zaslali písomne všetky KO JDS. Vytvorila sa pracovná skupina, ktorá na spoločných zasadaniach riešila konečnú citáciu textov stanov.

Upravené znenie stanov schválilo P JDS na zasadnutí v Trenčíne dňa 18. 04. 2018. Schválené zmeny boli zaslané všetkým predsedom KO JDS. Zmeny stanov boli predložené na schválenie XI. snemu. Keďže na sneme zazneli niektoré pripomienky, uložila RR predsedníctvu JDS opätovne zmeny Stanov komisionálne posúdiť.

Z môjho pohľadu je teda potrebné súčasne platné stanovy citlivo posúdiť a urobiť iba najnutnejšie zmeny. Aby stanovy zostali zrozumiteľným základným dokumentom JDS.

V súčasnosti na základe volieb na XI. sneme JDS zastávate funkciu prvého podpredsedu JDS. Ktoré oblasti a otázky v činnosti JDS pokladáte v súčasnej dobe za prioritné?

Snem stanovil programové ciele, ktoré majú výbory na všetkých stupňoch počas volebného obdobia plniť. Sú špecifikované v bulletine, ktorý dostali všetci delegáti snemu, a sú publikované aj v 3.VEKu. Hlavnou prioritou by malo byť rozpracovanie týchto cieľov na podmienky ZO, ktorých sme všetci členovia a zvýšiť starostlivosť a pomoc výborom ZO JDS metodicky i organizačne pri skvalitňovaní činnosti ich organizácií. Zamerať sa tiež na zlepšenie podmienok a podporu pri zakladaní a rozbehu nových organizácií, aby mohli od začiatku plniť svoje úlohy a zabezpečiť plánovanú činnosť.

A ešte – ak dovoľíte – mám zopár „ľudsky všetečných otázok“:

Ktorú časť dňa máte najradšej a prečo?

Tak ako každý senior vítam každé nové ráno a ďakujem Bohu, že som sa ho dožil. Keď sa presvedčím, že žijem, začínam si plniť naplánované povinnosti príjemne prerušované obedom a večerou. Priznám sa, že nie vždy sa mi darí to naplánované splniť. A potom príde večer, keď si človek po celodennom zhone ľahne do postele unavený, ale spokojný a usína hlbokým blahodarným spánkom.

Čo robíte, keď vás niečo nahnevá alebo rozladí?

Pokladám sa za pokojného človeka, ktorého však vedia nahnevať hlúpe maličkosti, lebo nám zbytočne komplikujú a znepríjemňujú život. Snažím sa na to nemyslieť a prejsť na iné dôležité veci. Inak náladu si zlepšujem počúvaním hudby, tiež čítaním humorných príbehov a dobrých vtipov.

Ludia z vášho aj širšieho okolia vedia, že k vašim záľubám patrí aj hudba. Aká a odkedy?

Musím povedať, že od malička. Spievali sme pri pasení husí, potom v škole, neskôr s kamarátmi. Mám rád pekné ťahavé dvojhlasné ľudové piesne, ktoré sa za letných večerov ozývali našou dedinou. Ako mládenec sme si v Žilkovciach v roku 1958 založili hudobnú skupinu Rytmus 6 a hrávali na rôznych mládežníckych zábavách, ale aj na svadbách a iných podujatiach. Pred tromi rokmi sme si tiež pri OO JDS Hlohovec založili hudobnú skupinu Seniori a hrali na tanečných zábavách a plesoch organizácií JDS.

A čo ešte okrem hudby?

Ako každý chlapec som hrával aktívne futbal, v dedine sme organizovali rôzne behy mládeže, cyklistické

preteky, založili ženský futbalový odieľ. Za Duklu N. Mesto nad Váhom som hral II. ligu hádzanej a závodne behal krátke trate. V oblasti kultúry sme organizovali Ľudové slávnosti so známymi umelcami, slávnostné programy na výročia obce, školy a spoločenských organizácií. Nacvičili a odohrali sme niekoľko divadelných hier.

Baví ma história, napísal som monografiu „Žilkovce na horizonte slovenských dejín“, „Svadobné zvyky a obyčaje“, 100 rokov DPZ. Zbieram a píšem humorné príbehy hlavne zo života seniorov.

Spolu s manželkou ste utvorili krásnu a širokú rodinu – dá sa zhrnúť do niekoľkých čísel?

Láska, vzájomná dôvera, úcta a porozumenie.

To je základ dobrej rodiny aj v dnešnom uponáhľanom svete. S manželkou Rozáliou máme štyri dcéry a po 14 rokoch aj syna. Tri dcéry sú vydaté, bývajú v Žilkovciach. Majú vysokoškolské vzdelanie, zamestnanie a vychovávajú si svoje deti. Mám 4 vnukov a 2 vnučky. Vzájomne si pomáhame, takmer denne sa stretávame a na spoločných posedeniach oslavujeme naše životné jubileá.

Ak sa spätne vraciate k svojmu detstvu a rodičom, za ktoré životné poslanstvo ste im najviac vďačný?

Za život, za starostlivosť, výchovu, vzdelanie. Učili ma k pracovitosti, skromnosti, slušnosti a spravodlivosti, lebo iba tak môže človek žiť spokojne, šťastne a bez výčitiek svedomia.

Čo je vám na súčasnej mladej generácii (teda aj na vašich vnukoch) najsympatickejšie a čo sa vám nepáči?

Je isté, že naša generácia prežívala romantickejšiu mladosť. Tešili sme sa zo všetkého, čo nám život dal. Dnešná mládež žije v inom pretechnizovanom svete. Hravo ovládajú počítače, mobily a iné výdobytky priemyselnej revolúcie, sú inteligentnejší a sebavedomejší ako naša generácia. Sú aj vzdelanejší, lebo ovládajú zdroj

informácií - Internet. Využívanie tejto techniky ich však sťahuje z ihrísk, štadiónov i z prírody, majú menej zdravého pohybu, sily a obratnosti. Zdá sa mi, že ich väčšia technická zdatnosť i vzdelanosť znižuje ich rešpekt a úctu oproti nám starším.

Teším sa však z toho, keď väčšina mladých študuje, vzdeláva sa, športuje, brigáduje a starostlivo sa pripravujú do života aby raz nahradili nás svojich predchodcov. Držím im palce.

A čo sa vám páči a čo nepáči na našej, teda aj vašej, generácii seniorov?

Páči sa mi ich nepoddajnosť a snaha uplatniť sa aj v dôchodcovskom veku, vykonať pre seba, svoju rodinu i pre spoločnosť ešte niečo užitočné. Seniori vedia pomôcť a chcú pomôcť. Toto obdobie sme si nazvali jeseň života a snažíme sa urobiť všetko preto, aby bola dlhá, pekná a slnečná. K tomu sme si založili našu Jednotu, ktorá nám otvorením svojej náruče vytvára možnosť sebarealizácie v príjemnej atmosfére nášho spoločného dôchodcovského života. K seniorskému ideálu bude však potrebné zlepšiť vzájomné vzťahy a zvýšiť pocit spolupatričnosti, čím môžeme získať potrebný pokoj v našich dušiach.

Ďakujem za rozhovor a teším sa na ďalšiu plodnú spoluprácu!

► Za redakciu D. Luknárová

AKADÉMIA TRETIEHO VEKU V TREŇČÍNE

13. 6. 2018 sa v KC Stred Dlhé Hony Trenčín uskutočnil záverečný seminár XXXI. ročníka Akadémie tretieho veku v školskom roku 2017-18. Slávnostného aktu sa zúčastnilo 142 poslucháčov a hostí: Mgr. R. Rybníček, primátor mesta Trenčín, doc. Ing. J. Habánik, PhD., rektor TnUAD, poslanec TSK Trenčín, prof. JUDr. M. Patakyová, PhD., Verejný ochranca práv SR, PhDr. M. Török, vedúci kancelárie VOP SR, RNDr. J. Gugová, ex riaditeľka SZŠ C. Šimurkovej Trenčín, Mgr. A. Prokešová, predsedníčka KO JDS Trenčín, Plk. v. v. Ing. J. Skyba, predseda OO JDS Trenčín, MUDr. T. Drobná, ex primárka GO FN Trenčín, predsedníčka ATV, Ing. J. Mikloš, čestný člen ZO 02 a ATV a i.

Vo svojich príhovoroch:

– Mgr. R. Rybníček, ocenil dobrú spoluprácu medzi mestom a seniormi a svoje ocenenie vyjadril slovami: „Seniori robia mesto krajším“.

– Doc. Ing. J. Habánik, PhD., odovzdal pozdrav od predsedu TSK Ing. Jaroslava Bašku a vyjadril úctu k práci v JDS, zaželel ďalšie úspešné roky pre ATV.

– Prof. JUDr. M. Patakyová, PhD., Verejný ochranca práv SR, zaželela k XXXI. výročiu ATV, zaželela krásnym mottom dobré zdravie a chuť do života, pretože seniori sú príkladom pre mladých.

– MUDr. Terézia Drobná dňom 13. 6. 2018 ukončila svoju prácu vo funkcii predsedníčky Rady ATV. Vyzdvihla Akadémiu tretieho veku, ktorá jediná na Slovensku funguje bez prerušenia už 31 rokov. Poďakovala členom výboru ZO 02 a členom Rady ATV za prácu, ktorú odvádzajú. S Akadémiou prežila plných 31 rokov od jej založenia až po dnes.

– V mene poslucháčov, členov výboru ZO 02 a Rady ATV bola MUDr. T. Drobná ocenená za svoju prácu pamätným listom, kyticou kvetov a veľkým potleskom všetkých prítomných.

– RNDr. Janka Gugová – nastávajúca predsedníčka Rady ATV vyjadrila svoj nástup na tento post slovami: „Prevziať žezlo po takých hodnotných ľuďoch nebude ľahké, ale vynasnažím sa, aby Akadémia tretieho veku úspešne fungovala ďalej“. Poďakovala p. Drobnej za jej prácu v ATV.

Za celý školský rok sa zúčastňovalo na seminároch ATV 190 poslucháčov, osvedčenie o absolvovaní ročníka prevzalo 150. Úspešní poslucháči okrem OSVEDČENIA dostali kvet a peknú gratuláciu od prítomných vzácných hostí aj členov Rady ATV a výboru ZO 02 JDS.

Na seminároch 31. ročníka ATV bolo realizovaných 21 prednášok fundovaných lektormi bez nároku na honorár. Na vybraných seminároch v kultúrnom programe vystúpilo 8 speváckych a tanečných súborov i jednotlivcov.

Záštitu nad XXXI. ročníkom prevzali Trenčiansky samosprávny kraj i mesto Trenčín a podieľali sa na finančnej a vecnej podpore pre ZO 02 JDS i ATV Trenčín, začo im aj touto formou veľmi pekne ďakujeme. Naša vďaka patrí všetkým, čo akoukoľvek formou pomoci prispeli k úspešnému fungovaniu a pokračovaniu našej ATV. Ale vďaka a obdiv patria i poslucháčom akadémie za ich záujem stretávať sa a rozširovať si svoj obzor o nové poznatky. Kvalitne využívať svoj voľný čas a tak si spríjemňovať jeseň života, to je významný bonus ATV a naši seniori si to aj uvedomujú a vážia.

Program pokračoval uvedením Informačnej ročenky XXXI. ročníka ATV do života. Lupienkami ruží ju pokrstili pp. M. Patakyová, T. Drobná, J. Gugová a T. Vidékyová. Ročenku a Program budúceho XXXII. ročníka ATV dostane každý poslucháč, aj zainteresované orgány a inštitúcie na otváracom seminári XXXII. ročníka ATV v septembri 2018.

V kultúrnom programe slávnosti vystúpili spevácky súbor Stanekovčanka a Detský folklórny súbor Radosť. Za ich pôsobivé vystúpenie ich prítomní odmenili veľkým potleskom.

Celoživotné vzdelávanie v Trenčíne bude pokračovať i v ďalšom ročníku ATV - jeho slávnostné otvorenie sa pripravuje na 12. september 2018.

V mene aktívnych seniorov z mesta Trenčín tlmočím srdečné pozvanie pre všetkých seniorov, členov JDS, do nášho mesta - na návštevu hradu, či nového krásneho Mierového námestia, ale aj iných tradičných a zaujímavých historických pamiatok.

► **Anna Pindáková**
1. podpredsedníčka Rady ATV v Trenčíne

Z výletu „Teslákov“

5. júna 2018 sme nasmerovali naše kroky do histórie a podarilo sa nám prepojiť dve významné slovenské mestá:

Najprv sme navštívili v Bojniciach zámok, ktorý bol od r. 1113 strediskom kráľovských majetkov na hornej Nitre. Patrí medzi najkrajšie zámky v strednej Európe, o čom sme sa sami presvedčili. Ako bonus celej prehliadky zámku, sme mali možnosť ako jedni z prvých návštevníkov vidieť po zrekonštruovaní „Zlatú sálu“, ktorej strop je vyložený 24 karátovými plátkami zlata. Na oddych a príjemné posedenie sme si potom zašli do Zoologickej záhrady.

Druhým cieľom nášho výletu bol Martin, kde sme navštívili pracovisko Matice slovenskej. Prednášku o nej nám veľmi fundovane prednie-

sol pracovník MS p. Viliam K o m o r a . Oboznámil nás s históriou a súčasnosťou tejto významnej ustanovizne a hlavne s pohnutými životnými osudmi jej zakladateľov. Myslím si, že v čase individualizmu a priveľkej slobody je veľmi potrebné pripomínať si štúrovcov, lebo svojimi statočnými postojmi, úžasným darom slova a vlastným príkladom vyvolali doslova národné hnutie. Podnietili boj za národné sebaurčenie.

Bol to poučný aj príjemný výlet. Radi sme konštatovali, že obidve navštívené mestá nielen uchovávajú cenné stopy histórie, ale aj čoraz viac rastú do súčasnej modernej krásy.

► **R. Čellárová – ZO JDS Tesla Liptovský Hrádok**

Autori medzi nami

Dôchodcovia zo Závadky nad Hronom si koniec roka 2017 spestrili zaujímavým a srdečným stretnutím pri knihe. V klubovni Spoločenského domu asi štyridsiatka dôchodcov privítala medzi sebou pp. Boženu Tesárovú, MUDr. Juraja Tesára a Františka Balohu. Pp. Tesárová a Baloha boli učiteľmi na miestnej základnej škole a p. Tesár roky pôsobil v našej obci ako obvodný lekár.

Posedenie sa nieslo v tvorivo literárnom duchu, nakoľko sa prezentovala literárna tvorba pozvaných hostí: kniha „Náš svet“ p. Tesárovej a kniha „Jonatánova cesta“ p. Balohu. Atmosféra bola sviatočná, umocnili ju poetické vstupy bývalých žiakov základnej školy, tiež učiteľiek. Aj p. Tesárová predniesla niekoľko svojich básní.

Kniha p. Balohu „Jonatánova cesta“ je o problémoch v školstve i spoločnosti. Núti čitateľa uvažovať, nedáva však recept na zriadenie úspešnej spoločnosti. Je pravda, že spoločnosť je úspešná iba vtedy, ak v nej žijú úspešní jednotlivci i celé rodiny. Aj z tejto knihy boli prečítané niektoré úryvky.

Na záver stretnutia sa spoločne spievalo za hudobného sprievodu a spevu Danky Šandorovej.

Štyri hodiny strávené v takmer rodinnom kruhu dovolili nám „mladým“ ešte viac pookriať. Autorom knižných diel – Dr. F. Balohovi a pani B. Tesárovej želáme ešte veľa tvorivých síl a čitateľov.

Tešíme sa na ďalšie podujatie, ktoré v obci Závadka nad Hronom zorganizuje výbor ZO JDS pod vedením svojej predsedníčky p. Márie Babelovej. Za toto literárne podujatie patrí vďaka aj Mgr. D. Šandorovej, PaedDr. M. Brozmanovej a Ing. J. Nosáľovej.

► **Vladimíra Balohová**

Herečka so srdcom novinárky a či novinárka s prejavom herečky?

Na javisku hrala už ako osemročná. Desať rokov bola členkou detského divadelného súboru Ludus. Vyštudovala televíznu žurnalistiku na FF Univerzity Komenského v Bratislave. Pracovala ako novinárka v denníkoch Práca, Pravda a SME a týždenníkoch TV oko a Nedelná Pravda. Popri novinárčine hrala v divadle GUnaGU, kde za 20 rokov pôsobenia vytvorila množstvo komediálnych i dramatických postáv, hosťovala v Štúdiu L+S, v SND aj v Divadle Aréna a v súčasnosti realizuje svoje autorské hry v bratislavskom Divadle v podpalubí. Je autorkou alebo spoluautorkou viacerých originálnych divadelných hier. Ako divadelná, televízna, rozhlasová i dabingová herečka v slobodnom povolání pôsobí od roku 2002.

Ale pre nás je to hlavne známa tvár z pravidelnej televíznej relácie Generácia. Výborná partnerka na rozho-

vor, pohodová, vždy usmiata, empatická – tak o nej a možno ešte krajšie hovoria naši členovia, keď mali (alebo si našli) príležitosť stretnúť sa s ňou. Pri nedávnom stretnutí v Bardejove sme ju požiadali o krátky rozhovor do nášho časopisu:

Pani Olga, mnoho našich čitateľov - fanúšikov seriálov - má ešte v živej pamäti „Búrlivé víno“ a v ňom vás, ako akčnú manželku vinára Váňu. Ktorá povahová vlastnosť tejto sympatickej postavy je vám najbližšia? Je zaujímavé, ako si neraz diváci spájajú hereckú postavu s charakterom jej predstaviteľa. V nedávnom čase sa na televíznych obrazovkách objavovali dva televízne seriály, ktoré ovplyvnili u divákov vnímanie mojej osoby. Drahúsku Chrobákovú z Búrlivého vína si obľúbili skôr ženy a vyložene mi ďakujú, ako tam všetkých chlapov bez váhania zvozm, sekírujem a umravňujem. V mojom súkromí by som si však takéto správanie nikdy nemohla dovoliť. Som síce vodcovský typ, ale doma sa snažím byť krehká a držím svoj temperament na uzde. Druhá skupina divákov – to sú najmä muži – ma spoznávajú v postave pani Bežnej zo seriálu „Profesionáli“. Hoci som sa neobjavovala v každej jeho časti, priniesol mi veľkú popularitu. A aj keď s pani Bežnou nemám v reálnom živote veľa spoločného, milujem túto rolu.

Ako je to s vami a vinárčinou mimo televíznej postavy? Vieme, že bývate s manželom a mamou na vidieku a k vášmu domu patrí aj záhrada. K čomu v nej vás najviac ťahá srdce? Vinárka veru nie som, ale život na vidieku mám rada. Pestujeme si len tak pre radosť trochu zeleniny a ovocia, v zime kúrime v kozube. Doma sa cítime tak, akoby sme boli na dovolenke. Rada by som

povedala, že život na dedine mám rada najmä pre pokoj a ticho, ktorý človeku poskytuje. Žiaľ, nie vždy to platí. Mám pocit, že Slováci sú čoraz menej ohľaduplní a málo empatickí. Prekvapuje ma často, že si vôbec neuvedomujú, ako svojim hlučným správaním obťažujú okolie. Hovorím napríklad o počúvaní hudby v záhrade, kosení v nedeľu, hlasnom telefonovaní... Sú predsa veci, ktoré nepotrebujeme všetci počuť. Ticho sa stáva vzácnym artiklom!

Ste herečkou už od svojich ôsmich rokov, ale v dospelosti aj autorkou mnohých scenárov či divadelných projektov. Čo bolo impulzom, že ste sa vybrali práve po takejto ceste? A čo Vás pri nej drží dnes? Moji rodičia ma vždy podporovali v tom, čo som robila. Od detstva som sa zapájala do speváckych a recitačných súťaží, hrala som na klavíri, bavilo ma písanie. Od mala som strúhala grimasy, rada som improvizovala a hrala sa na niekoho iného. Môj talent si všimla pani učiteľka v prvej triede na základnej škole a poradila mojim rodičom, aby ma dali na dramatický krúžok do LŠU. Ten bol prepojený s divadlom pre deti a mládež Ludus, v ktorom som hrala až do svojich osemnástich rokov. Keď nastal čas vybrať si profesiu, prihlásila som sa na VŠMU – odbor herectvo. Druhú prihlášku som si podala na novinárčinu. Obe profesie ma lákali, hoci v jednej sa pracuje viac s emóciami, v druhej s faktami. Obe sú však pre ľudí, s ľuďmi a o ľu-

doch. Na herectvo ma síce neprijali, ale keď má človek niečo rád a pracuje na sebe, dosiahne svoj cieľ. Dnes sú tieto dve záľuby mojim povoláním, lebo hrám, píšem, moderujem, teda žijem si svoj sen.

Hoci máte do dôchodku ešte viac ako desať rokov, vídavame vás (aj stretávame na mnohých podujatiach) ako empatickú moderátorku v našej „seniorskej“ TV relácii Generácia. Zdá sa, že nám veľmi dobre rozumiete? Milujem svoju prácu. Mám rada ľudí. Už ako píšucu novinárku ma vždy najviac zaujímali životné príbehy obyčajných ľudí (nie to, čo robia celebrity v posilňovni). Som veľmi vďačná, že mi v pravej chvíli vstúpila do života ponuka moderovať reláciu pre seniorov. Bolo to pred štyrmi rokmi, v čase, keď sme s manželom začali žiť v spoločnej domácnosti s mojimi rodičmi. Otecko bol dlhé roky „parkinsonik“ a mama už sama nestačila na starostlivosť o neho. Vďaka relácii „Generácia – zlaté roky života“ som získala jedinečnú príležitosť zdieľať svoju osobnú skúsenosť so životom iných ľudí v obdobnej situácii, ale aj inšpiráciu pre aktívny život vo vyššom veku. Návod na to, ako žiť zdravšie. Stretla som toľko krásnych a zaujímavých ľudí! Často priam žasnem, čo všeličo na Slovensku máme, aké miesta, akých ľudí a čo dokážu! Naplňa ma to optimizmom, ktorý rada šírim ďalej. Ale baterky si dobíjam i na divadelných doskách vo svojich komédiách.

Máte z prípravy niektorého dielu Generácie zážitok, o ktorom by sa dalo povedať, že „bol na celý život“? Reláciu nakrúcame každý týždeň, s televíznym štábom - vždy v inom zložení (menia sa autori scenára, režiséri, kameramani, zvukoví majstri) cestujem po celom Slovensku. Každé vydanie relácie má štyri témy, takže týždenne spoznám množstvo nových ľudí. A každý je iný, a niečím zaujímavý. Okrem toho chodím na besedy so seniormi, navštevujem zariadenia sociálnych služieb. Nie jeden príbeh, ale celý tento krásny

pracovný kolotoč je vzácna a obohacujúca skúsenosť na celý život.

Nahráli ste čítanie audio kníh Dušana Taragela: Rozprávky pre neposlušné deti a ich starostlivých rodičov (1997) - údajne prvej ta-

kejto knihy na Slovensku.

V novšom projekte pre deti (bežal nedávno ako Večerníček) Mimi a Líza ste zase prepožičali svoj hlas viacerým postavám - zdá sa, že

máte blízko aj k rozhlasovému herectvu. A tiež k detskému divákovi či poslucháčovi. Dá sa špecifikovať, v ktorom žánri hereckej práce ste najviac doma? Počas minulých Vianoc sa z dielne autorov Mimi a Lízy vysielala pre deti nová séria televíznych večerníčkov s názvom Websterovci. V príbehu pavúčej rodiny, som prepožičala svoj hlas malej pavúčici Eme. Mne sa celá „pavúčia séria“ páčila a bola na ňu od detských divákov aj veľmi dobrá odozva. Rada robím pre deti, zvlášť v rozhlase, kde som kedysi okrem iného nahrála sériu večerníčkov o Pánovi Áčikovi z pera Janka Uličianskeho. A tak sa môj hlas zaradil medzi vzácne hlasy rozhlasových rozprávačov rozprávok, akými boli teta Viera Bálintová či Karol Machata alebo Jožko Kroner. V televízii som účinkovala v jednom z prvých pôvodných sitkomov Zbovňňa. Neskôr som sa objavila v seriáloch Obchod so šťastím, Gypmel, Zita na krku či Ordinácia v ružovej záhrade, potom prišlo Búrlivé víno a Profesionáli. Nedá sa povedať, čo je moja doména, ale najkrajšie pocity prežívam, keď si večer zahrám vo vypredanom divadle.

Ako sa vám pracuje v realizačnom tíme relácie Generácia? Prichádzajú Vám ohlasy na jeho

jednotlivé diely? Slovenská televízia (RTVS) vysiela reláciu „Generácia – zlaté roky života“ každú sobotu predpoludním na Dvojke a reprízuje ju v pondelok cez obed. Dá sa pozrieť aj spätne - na internete, v archíve

RTVS (www.rtv.sk). Hoci je určená seniorom, máme na ňu mnoho ohlasov aj od mladších ročníkov. Dostávame listy aj emaily, našu prácu si všimajú i kolegovia z televízie. Dobré mi padne, keď ma ľudia pochvália, a kritika tá zas posúva dopredu. Z jedného rozhovoru s deťmi ma potešilo, že niektoré naše relácie poznajú aj ony. Vraj zvyknú Generáciu pravidelne sledovať so svojou babičkou.

Po tieto dni chystáte reportáž o našich seniorských športových hrách, v septembri sa iste stretne na prehliadke speváckych súborov seniorov v Komárne. Ku ktorej zo športových disciplín máte blízko? Alebo radšej k tanču? K pesničkám? Kedysi, ako žiačka, som bola dobrá v šprinte. Dnes si najradšej zaplávam, chodím sa aj bicyklovať. A mám rada pomalé cvičenie - kalanetiku alebo jogu. Tanec nie je moja silná stránka, skôr si rada zaspievam, najčastejšie mám príležitosť v rámci divadelných hier alebo v dabingu, v rozprávkach pre deti.

A celkom na záver – čo odkážete našim čitateľom? Želám všetkým čitateľom veľa radosti zo života! A pozývam čitateľov aj k televíznej obrazovke, či do divadla. Do skorého videnia!

► Zhovárala sa D.Luknárová

Vzájomne obohacujeme svoju činnosť

Činnosť našej OO JDS v Bardejove sa postupne rozširuje aj za hranice našej vlasti, keďže žijeme v rámci EÚ v širšom európskom priestore. Od roku 2013 sa úspešne rozvíja naša spolupráca so Spolkom dôchodcov Poľska v Gorliciach a od roku 2015 aj s Krajskou Radou seniorů Českej republiky v Olomouci. Spolupráca so zahraničnými partnermi v ničom nie je formálna, už od svojho počiatku je naplnená konkrétnou aktívnou činnosťou.

Naši partneri z Gorlíc sa pravidelne zúčastňujú takmer na všetkých našich kultúrnych, športových a turistických podujatiach a my zase u nich. Spomeniem konkrétnejšie aspoň jednu oblasť, a to športovo – turistickú, lebo má bohaté zastúpenie v tejto spolupráci. Napríklad 12. 10. 2017 sa konala Olympiáda seniorov v športovom areáli v Gorliciach. Celkom sa na nej zúčastnilo 140 účastníkov. Našu OO JDS z Bardejova reprezentovalo 8 seniorov – športovcov a reprezentovali nás viac ako len úspešne. Vo všetkých siedmich disciplínach naši seniori v zložení: J. Bľanda, M. Pituchová, A. Vencuríková, J. Kočiško, J. Klimek, Mgr. I. Dzuriš, Bc. H. Königová a Ing. M. König, získali 6 prvých, 2 druhé a 3 tretie miesta.

Podobne sa mnohostranne rozvíja aj naša spolupráca s Krajskou Radou seniorů z Olomouca. Seniori z Čiech

sa zúčastňujú našich kultúrnych a športových podujatí a naši, Bardejovčania, sa pravidelne zúčastňujú na výstave Flóra Olomouc. V minulom roku 2017 sa 2 naše športové družstvá zúčastnili 23.–25. 5. 2017 Krajských športovních her seniorů 2017 v Olomouci. Na týchto hrách boli aj zástupcovia z poľského mesta Opole, čiže z pohľadu účasti malo toto športové podujatie medzinárodný charakter. V súťaži družstiev z pomedzi ôsmich zúčastnených naši seniorskí reprezentanti preukázali svoje schopnosti a športové odhodlanie čo najlepšie reprezentovať Slovensko, a tak družstvo v zložení: J. Bľanda, E. Grohoľová, A. Vencuríková, D. Velgos a M. Vabno obsadili 1.miesto a druhé družstvo v zložení: J. Sobek – Foľta, J. Klimek, M. Pituchová, E. Grohoľová a R. Stanek obhájili 3.miesto.

Na základe ponuky moravských seniorov sa naši členovia OO JDS zúčastnili veľmi zaujímavého kultúrno-spoločenského a športovo-turistického podujatia pod názvom „Retro

tábor“. Už jeho priliehavý názov nasvedčuje, že jeho účastníci prežili niekoľko dní v spoločnosti domácich seniorov v areáli bývalého pionierskeho tábora Sigmy Olomouc skutočne „táborový“ život. Veru, bolo potrebné zvládať príslovečný táborový denný režim aj s množstvom súťaží, kde seniori museli preukázať svoje schopnosti, silu, odvahu i nápaditosť vrátane prípravy táboráka, aby úspešne obstáli. Odmenou im bola spokojnosť, že napriek svojmu veku ešte dokážu zvládať náročné „táborové“ súťaže.

Činnosť našej OO JDS nezaostáva ani v rámci V4 - ukázalo to napríklad medzinárodné športové stretnutie seniorov krajín Poľska, Maďarska, Česka a Slovenska, ktoré sa uskutočnilo 10.–13. 7. 2017 v Plzni. 10-členné družstvo našich seniorov – len z okresu Bardejov - reprezentovalo Slovensko vzorne a výsledky sú nanajvýš presvedčivé. Veď sme v neľahkej konkurencii vybojovali 4 zlaté a 1 bronzovú medailu. V roku 2018 sa toto športové stretnutie krajín V4 plánuje v niektorom zo športových areálov pod Vysokými Tatrami a naši seniori sa naň i na ďalšie - podobné stretnutia s medzinárodnou účasťou - už veľmi tešia.

► **Text: RSDr. Vasiľ Hudák**
 ► **Foto: Andrej Hankovský, Mgr. Ivan Dzuriš**

Programové ciele Jednoty dôchodcov na Slovensku medzi XI. a XII. snemom JDS

Jednota dôchodcov na Slovensku mala v predchádzajúcom období stanovené náročné ciele pre každú oblasť svojej činnosti. Pri určovaní nových cieľov do ďalšieho obdobia vychádzame predovšetkým z plnenia doterajších úloh, tiež z celkovej situácie v spoločnosti a z reálnych potrieb seniorov v budúcom období. Súčasnosť prináša nové výzvy a problémy, na riešenie ktorých JDS musí reagovať. Avšak **našou základnou prioritou i v ďalšom období ostáva ochrana práv seniorov**. Znižovanie deficitu verejných prostriedkov a úsilie všemožne podporovať ekonomický rast krajiny budú našu činnosť výrazným spôsobom ovplyvňovať. Bude preto potrebné starostlivejšie zvažovať ciele, ktoré si stanovíme, tempo ich časovej realizácie aj rozsah ich finančného krytia.

V **oblasti členskej základne** budeme naďalej stavať na bohatej a rozmanitej činnosti základných organizácií JDS. V doterajšom období sme preukázali schopnosť presadzovať oprávnené záujmy seniorov na rôznych úrovniach, a preto je JDS v povedomí spoločnosti chápaná ako občianske združenie, ktoré si túto povinnosť vzalo za svoju a plní ju. JDS získala v spoločnosti veľkú autoritu a stala sa nádejou pre riešenie problémov seniorov. Preto chceme, aby členská základňa JDS naďalej rástla. V priebehu nadchádzajúceho obdobia podstatné štrukturálne zmeny v organizácii nepredpokladáme.

V oblasti členskej základne je potrebné:

1/ sledovať a vyhodnocovať vývoj členskej základne, rozširovať dobré skúsenosti z bohatej činnosti základných organizácií JDS

2/ poskytovať pomoc krajským organizáciám JDS pri vytváraní okresných organizácií tam, kde ešte nie sú vytvorené

3/venovať priebežnú pozornosť stavu členskej základne na rokovaní Predsedníctva a Republikovej rady JDS

4/ popularizovať dobré skúsenosti v raste členskej základne na web-stránke JDS a v časopise Tretí vek

5/ skvalitňovať poradenskú legislatívnu pomoc. Jej rozvoj prerokovať v Predsedníctve JDS

6/ zintenzívniť spoluprácu JDS so starostkami, starostami, primátorkami a primátormi pri zakladaní základných organizácií JDS a utváraní podmienok pre ich činnosť.

V **sociálnej oblasti** si z doterajších cieľov ponecháme iniciatívu, vedúcu k postupnému zlepšovaniu sociálnych služieb a s tým súvisiacich sociálnych noriem, k odstraňovaniu diskriminačných prvkov v nich a v dosiahnutí ich platnosti pre všetkých dôchodcov. V rámci valorizácie dôchodkov budeme podporovať také riešenia jej výpočtu, aby sa sledovalo jej čím spravodlivejšie rozde-

lenie, a tak sa reálne zlepšovalo celkové postavenie seniorov v našej spoločnosti. Budeme iniciatívni voči Ministerstvu práce, sociálnych vecí a rodiny SR. Sociálna komisia bude pokračovať vo svojej iniciatívnej a vysoko odbornej činnosti.

Preto je potrebné:

1/ aktívne spolupracovať s Ministerstvom práce, sociálnych vecí a rodiny SR na tvorbe príslušnej legislatívy

2/ vysvetľovať v ZO JDS zákony o sociálnych otázkach seniorov

3/ uskutočniť Okrúhly stôl o dlhodobom platnom dôchodkovom systéme seniorov

4/ prostredníctvom sociálnej komisie skvalitňovať naše stanoviská k predkladaným novelám zákonov

5/ informovať členov JDS o aktuálnych témach prostredníctvom web-stránky a časopisu Tretí vek

6/ vyhodnotiť výsledky angažovanosti funkcionárov JDS v sociálnej oblasti a tieto prerokovať v Predsedníctve JDS v I. polroku 2019

7/ prehĺbiť spoluprácu Sociálnej komisie pri ústredí JDS s komisiami (funkcionármi) pre sociálnu oblasť v krajských organizáciách

8/ považovať za prioritu transformáciu vianočného príspevku na trinásty dôchodok

9/ venovať pozornosť prevencii pred kriminalitou na senioroch, pričom spolupracovať s útvarmi prevencie Ministerstva vnútra SR

V **zdravotnej oblasti** bude našim cieľom zachovanie dostupnosti zdravotníckych služieb seniorom v prevencii, poskytovaní zdravotnej starostlivosti i v osвете o zdravom životnom štýle. Poskytovanie pomoci geriatrickým pacientom, pozitívny obrat v liekovej politike voči starším občanom a ľuďom s nízkymi príjmami aj zníženie poplatkov pri dentálnej starostlivosti o seniorov. V oblasti osvetu budeme pokračovať v realizácii programu „Mám 65+ a teší ma, že žijem zdravo“. Budeme iniciatívni voči Ministerstvu zdravotníctva SR. Zdravotná komisia bude pokračovať vo svojej iniciatívnej a vysoko odbornej činnosti. Osobitnú pozornosť sústredíme na rozvoj a skvalitňovanie aktivít prevencie.

K tomu je potrebné:

1/aktívne spolupracovať s Ministerstvom zdravotníctva SR

2/ prostredníctvom Zdravotnej komisie skvalitňovať naše stanoviská k aktuálnym témam

3/ zvyšovať informovanosť o aktuálnych témach prostredníctvom web-stránky a časopisu Tretí vek

4/ posúdiť stav zdravotnej problematiky na Predsedníctve JDS v I. polroku 2019

5/ prehliť spoluprácu Zdravotnej komisie JDS s komisiarmi (funkcionármi) pre zdravotnú oblasť v KO JDS.

V dobrovoľníckej činnosti prehodnotíme jej zameranie. Nasmerujeme ju na dostupné a zaujímavé činnosti pre seniorov z oblasti vzdelávania, kultúry, organizovania podujatí, na sociálne a právne poradenstvo a riešenie krízových situácií. V rámci Slovenska budeme každoročne organizovať účelové podujatie ku Dňu aktívneho starnutia a na regionálnej úrovni rozšírime dobrovoľnícke aktivity počas Mesiaca úcty k starším ľuďom.

K tomu je potrebné:

- 1/ podporovať účasť JDS v projektoch,
- 2/ organizovať Október - Mesiac úcty k starším ľuďom na širšej občianskej platforme

V kultúrno-spoločenskej a turisticko-športovej oblasti nadviažeme na bohatú tradíciu podujatí, podporujúcich aktívne formy spoločenskej, občianskej, družobnej aj medzigeneračnej a cezhraničnej komunikácie, akými sú: turistické zrazy, športové hry, stretnutia troch generácií, prehliadky speváckych a folklórnych súborov a skupín, prehliadky a stretnutia s umeleckým aj autor-ským slovom, výstavy ručných prác a výtvarnej tvorby seniorov, spoločné návštevy kultúrnych podujatí a pod.

Realizácia viacerých z nich od základných cez okresné, regionálne a krajské kolá až po podujatia na celoslovenskej, prípadne medzinárodnej úrovni predstavuje širokú databázu skúseností a poznatkov, tie sú predpokladom ďalšieho rozvoja ich kvality.

K popularizácii podujatí a prenosu skúseností významným dielom prispievajú masmediálne aktivity na báze spolupráce JDS s RTVS a viacerými regionálnymi médiami. Predpokladajú rozširovanie vlastnej publikačnej činnosti seniorov – členov JDS, podporovanej redakčnou radou časopisu Tretí vek aj webovou stránkou JDS.

K tomu je potrebné:

1/ pri organizácii turistických zrazov a športových hier (okresných, krajských, ústredných) orientovať počet pohybových aktivít podľa konkrétnych podmienok a dopytu. V záujme rozvoja občianskeho povedomia poskytovať účastníkom podujatia zaujímavé informácie o miestnom regióne a jeho tradíciách

2/ prehliadky speváckych a folklórnych skupín, umeleckého prednesu poézie a prózy a výstavy ručných prác i výtvarných diel seniorov viac využívať na rozvoj medzigeneračných vzťahov, hlavne s odkazom na generáciu detí a mládeže

3/ v masmediálnom prostredí rozširovať okruh informácií o podujatiach JDS

Oblasť vzdelávania seniorov patrí k atraktívnym a neustále sa rozvíjajúcim formám ich záujmu aj činnosti. Cykly prednášok hlavne so zdravotnícko-preventívnou a sociálno-právnou problematikou čoraz viac dopĺňajú formy vzdelávania v univerzitách či akadémiách tretieho veku so širokou ponukou študijných odborov. V Programe aktívneho starnutia je oblasť ďalšieho vzdelávania a podpory duševnej činnosti v seniorskom veku jednou z prioritných.

V súvislosti so značnou obmenou funkcionárskeho aktívu v orgánoch JDS po HČS vyvstáva požiadavka vnútroorganizačného školenia nových funkcionárov ZO, OO aj KO JDS k jej stanovám a platným smerniciam.

K tomu je potrebné:

1/ posúdiť systém vzdelávania v JDS Predsedníctvom JDS v II. polroku 2019

2/ pripraviť návrh na pravidelné školenie funkcionárov krajských, okresných a základných organizácií

3/ spolupracovať s Ministerstvom školstva, vedy, výskumu a športu SR na skvalitňovaní Programu celoživotného vzdelávania vo vekovej kategórii seniorov.

V mediálnej oblasti budeme pokračovať v spolupráci so všetkými typmi médií od miestnych až po celoštátne s akcentom na rozvoj dopisovateľských aktivít našich členov. Naďalej budeme vydávať časopis Tretí vek ako dvojmesačník a udržiavať jeho obsahovú aj grafickú pestrosť. Väčšiu pozornosť budeme venovať aktualizácii a pestrosti obnovenéj WEB-stránky JDS.

K tomu je potrebné:

1/ ďalej rozširovať pravidelnú spoluprácu s RTVS, hlavne s redakciou relácie Generácia

2/ popularizovať skúsenosti z činnosti organizácií JDS prostredníctvom krajových a regionálnych rozhlasových a televíznych vysielaní

3/ na stránkach časopisu Tretí vek a na WEB-stránke JDS popularizovať činnosť v ZO JDS s akcentom na jej pestrosť a invenčnosť

4/ popularizovať pod názvom Strieborná galéria zaujímavé životné príbehy seniorov na web-stránke a v časopise Tretí vek

V oblasti spolupráce s partnermi, ktorí sú pripravení pomáhať riešiť problémy seniorov, budeme pokračovať v doterajšej úspešnej tradícii. Kladieme veľký dôraz na úzku spoluprácu organizácií JDS s orgánmi miestnej samosprávy na všetkých úrovniach. Aktivity ústredia JDS zamerať na ďalšie rozširovanie spolupráce s poslancami NR SR a celoštátnymi inštitúciami s cieľom získať čím širšiu podporu pri riešení seniorskej problematiky

K tomu je potrebné:

1/ spolupracovať so ZMOS-som, SZPB, Národnou bankou Slovenska

2/ spolupracovať so ZMOS-om pri zakladaní organizácií JDS a vytváraní podmienok pre ich úspešnú čin-

nosť. Venovať pozornosť problematike denných centier pre seniorov aj činnosti denných stacionárov

3/ všestranne podporovať tvorbu legislatívy k opatrovateľskej činnosti s podporou prirodzeného rodinného prostredia

4/ spolupracovať so SZPB nielen pri pietnych spomienkach, ale i pri vzájomnej pomoci rozširovania členskej základne

V oblasti medzinárodnej spolupráce budeme pokračovať v úspešnej tradícii kontaktov, spojenej s našim členstvom v medzinárodných organizáciách ESO, EURAG a Európsky hospodársky a sociálny výbor. V bilaterálnych vzťahoch zotrváme na spolupráci s českými, maďarskými a rakúskymi partnermi. Víťame aktivity jednotlivých organizácií JDS, ktoré majú nadviazané družobné kontakty cezhraničnej spolupráce

K tomu je potrebné:

1/ spolupracovať s medzinárodnými organizáciami seniorov a popularizovať dobré skúsenosti z ich činnosti vo vnútri JDS

2/ podporovať a propagovať podujatia cezhraničnej spolupráce so zameraním na seniorov

Naším trvalým zámerom je ďalej pokračovať v dobrej spolupráci s Vládou SR a rezortmi: Ministerstvo práce, sociálnych vecí a rodiny, Ministerstvo zdravotníctva, Ministerstvo kultúry, Ministerstvo spravodlivosti, Ministerstvo školstva, vedy, výskumu a športu a Ministerstvo vnútra SR. JDS chce byť aj naďalej aktívnym a iniciatívnym členom Rady Vlády SR pre práva seniorov. **Budeme sa naďalej aktívne podieľať na plnení Národného programu aktívneho starnutia na roky 2014 – 2020.**

Programové ciele budeme každoročne konkretizovať a špecifikovať na podmienky organizácií JDS. Pri ich plnení očakávame iniciatívu a podporu zo strany členskej základne, ako aj podporu zo strany širokej občianskej verejnosti.

Realizáciu Programových cieľov budeme každoročne hodnotiť na Republikovej rade JDS. Ich plnenie a prezentácia práce nášho občianskeho združenia ostávajú hlavným kritériom posilňovania postavenia JDS ako skutočného verejného ochrancu práv seniorov na dôstojný život v našej spoločnosti.

► Prijaté na XI. sneme JDS – jún 2018

Ján Lipiansky, predseda JDS

Listovanie v kronike JDS

V roku 2010 oslávila JDS svoje 20. výročie. Vyberáme z vtedajšieho 2. čísla 3.VEKu úryvok zo slávnostného príhovoru RNDr. Kamila Vajnorského, ako pripomienku začiatkov nášho občianskeho združenia:

„Naše začiatky boli ťažké. Revolučné vrenie z konca 80. a začiatku 90. rokov minulého storočia vyvolalo potrebu vzniku organizácie, ktorá by hájila záujmy jednej z najväčších skupín obyvateľov v štáte – dôchodcov. Začala sa rodiť organizácia, ktorá nemala pred Nežnou revolúciou v roku 1989 žiadneho predchodcu. Nemali sme teda vzor, podľa ktorého by sme ju mali stavať.

Začínalo sa teda ako „na zelenej lúke“, bez finančných prostriedkov, bez priestorov, bez funkcionárskeho kádra, bez skúseností a pomoci. Už 16. decembra 1989, teda mesiac po revolúcii bol v dennej tlači uverejnený článok „Tvorí sa Jednota dôchodcov“ od Ing. Ladislava Sedlára, CSc. Autor vyzval seniorov k spoluúčasti na jej tvorbe.

3. januára 1990 boli na Ministerstve vnútra a životného prostredia SR schválené Stanovy Jednoty dôchodcov na Slovensku a 10. januára 1990 sa konalo zakladajúce valné zhromaždenie. Prerokovali sa na ňom stanovy, organizačné zásady Jednoty aj perspektívne úlohy na najbližšie obdobie. JDS sa podujala na ochranu záujmov a zabezpečenie potrieb starších občanov bez ohľadu na ich politickú príslušnosť, náboženské presvedčenie i národnostnú príslušnosť. Boli tu zvolení aj prví funkcionári JDS – predsedom sa stal Ing. Ladislav Sedlár, CSc., podpredsedami: Ing. Štefan Bohuš a Viliam Brziak, hospodárom Ing. Alexander Potocký a ďalšími členmi predsedníctva boli: Ing. Ladislav Bobiš, doc. Ing. Juraj Kaliský, CSc., a prof. MUDr. Pavol Černák, CSc.

Hneď sa začal proces tvorby jednotlivých organizačných článkov Jednoty. Ako prvá (15. 2. 1990) vznikla Mestská organizácia JDS v Bratislave, v marci vznikla okresná organizácia v Nitre, v apríli 1990 okresná organizácia pre Košice – vidiek, atď. V čase konania II. valného zhromaždenia JDS (23. 9. 1992) bolo založených už 22 okresných organizácií. Jednota mala v tom období asi 150 základných organizácií s 13 600 individuálnymi členmi.”

Ďalej nasleduje rozbor činnosti JDS za uplynulé dve desaťročia podľa jednotlivých záujmových oblastí aj s perspektívou jej ďalšieho smerovania a kontaktmi spolupráce so ZMOS, KOZ SR, viacerými ministerstvami ale aj občianskymi združeniami. V tom čase pracovala Rada vlády SR pre seniorov len dva roky a jej najbližším cieľom bolo vytvorenie nového Národného programu ochrany starších ľudí.

O dva roky sa naplní tretia desiatka rokov existencie a činnosti našej JDS – vo veľkom vzrástla, ale aj sa prirodzene obmenila jej členská základňa, ale pôvodne stanovený hlavný cieľ JDS - ochrana záujmov a zabezpečenie potrieb starších občanov bez ohľadu na ich politickú príslušnosť, náboženské presvedčenie i národnostnú príslušnosť - sa nemení. Ostáva v strede našich záujmov i snaženia.

► – red. -

PREPOČET STARODÔCHODKOV: NOVÁ VÝŠKA DÔCHODKU SA V NOVEJ SUME VYPLATÍ OD 1. JANUÁRA 2018, NIE SPÄTNE OD ROKU JEHO PRIZNANIA

Sociálna poisťovňa naďalej pokračuje v prepočtoch starobných dôchodkov tzv. starodôchodcom. Celkovo sa to týka viac ako 135 tisíc dôchodcov, ktorým bol starobný dôchodok priznaný podľa predpisov účinných pred 1. januárom 2004 a ktorým musí Sociálna poisťovňa podľa novej právnej úpravy nanovo určiť sumu ich dôchodku. Sociálna poisťovňa však upozorňuje takýchto poberateľov starobných dôchodkov, že na vyplatenie novo určenej sumy starobného dôchodku za obdobie pred 1. januárom 2018 poberateľ nemá právny nárok.

Sociálna poisťovňa rozhodne o sume každého starobného dôchodku, na ktorý sa nové určenie sumy vzťahuje a zašle o tom poberateľovi starobného dôchodku písomné rozhodnutie. Keďže ide o časovo aj administratívne náročný výpočet, zákonný termín, do ktorého je Sociálna poisťovňa povinná rozhodnúť, je 31. október 2018.

SOCIÁLNA POISŤOVŇA

Poberatelia starobného dôchodku, ktorí majú nárok na nové určenie sumy dôchodku a nebolo im ešte doručené rozhodnutie, sa nemusia obávať a nemusia žiadať o prepočet. Sociálna poisťovňa dôchodok prepočíta automaticky, bez žiadosti.

SPÄTNE NIE

Viacerí starodôchodcovia z tých, ktorým Sociálna poisťovňa už prepočítala starobné dôchodky, žiadajú, aby im bol v novo určenej (zvýšenej) sume vyplatený spätne už odo dňa priznania dôchodku (napr. od roku 1992). Zákon však takéto spätné vyplatenie neumožňuje.

Na vyplatenie novo určenej sumy starobného dôchodku za obdobie pred 1. januárom 2018 poberateľ **nemá právny nárok** a takejto žiadosti nie je možné vyhovieť, preto je aj zbytočné ju Sociálnej poisťovni adresovať.

Sociálna poisťovňa môže zvýšený starobný dôchodok priznať tzv. starodôchodcom len od

dátumu 1. január 2018 tak, ako to stanovuje zákon o sociálnom poistení.

Ak dôchodcom vznikne nárok na zvýšenie ich dôchodku, bude im táto zvýšená suma doplatená spätne od 1. januára 2018 bez ohľadu na to, kedy Sociálna poisťovňa o prepočte dôchodku rozhodne.

Pripomínáme, že poberateľ starobného dôchodku si môže jednoducho preveriť, či má alebo nemá nárok na prepočet starobného dôchodku, prostredníctvom kalkulačky uverejnenej na webovej stránke Sociálnej poisťovne (Starodôchodcovia: Kalkulačka vám ukáže, či máte nárok na prepočet dôchodku), resp. informovať sa môžu aj v Informačno-poradenskom centre Sociálnej poisťovne na bezplatnej telefónnej linke 0800 123 123 či v pobočkách Sociálnej poisťovne.

Sporenie na vzdelanie - september

Aj z vašich detí a vnúcat môžu vyrásť absolventi prestížnych svetových univerzít, a to len za pár eur mesačne!

Vzdelanie je „in“ a dobré vzdelanie je tá najlepšia investícia do ži-

vota vášho dieťa. Tak prečo mu nedopriať kvalitné štúdium na niektorej z medzinárodných univerzít vo svete? Okrem diplomu, ktorý mu otvorí dvere ku skvelej kariére, si odtiaľ prinesie aj množstvo neoceniteľných skúseností, ktoré mu uľahčia život v každej oblasti. S programom Instudy od Poštovej banky si to budete môcť dovoliť aj vy.

Začiatok školského roka je neľahkou zmenou pre deti a veľkou záťažou i pre našu peňaženku. Z prieskumu Poštovej banky vyplýva, že tri štvrtiny rodičov nechali v uplynulých dňoch v obchode za školské potreby od 100 do 150 eur. Ak k tomu pripočítame výdavky na družinu, výlety, krúžky a cestovné, priemerné ročné výdavky na školáka sa šplhajú k sume 450 eur. Najvyššou položkou spojenou so školou sú obedy, ročne za ne zaplatíme 150 – 300 eur. Náklady na jedno školopovinné dieťa sa tak v priebehu školského roka šplhajú na stovky eur, aj to len za predpokladu, že navštevuje štátnu školu, finančne najmenej náročnú.

Oxford už od 50 eur mesačne

Malé deti – malé starosti, veľké deti – veľké starosti, ale aj omnoho väčšie výdavky! Kde potom vziať na omnoho drahšie, vysokoškolské vzdelanie v zahraničí, ktoré by svojmu potomkovi veľmi rád doprial asi každý rodič? S programom podpory vzdelania Instudy od Poštovej banky, vás to mesačne nemusí stáť viac ako jedna rodinná večera. Harvard, Oxford, Cambridge, Stanford... ani toto nie sú školy len pre pár vyvolených. Prieskum Poštovej banky ukázal, že každý desiaty rodič finančne podporuje svoje už dospelé deti, a to v priemerne sumou 71 eur a každý siedmy starý rodič dáva svojim vnúčatám v priemere 52 eur mesačne. Na to, aby aj vaše dieťa, či vnúča mohlo študovať na jednej z najlepších univerzít vo svete, stačí pravidelne odkladať už od 10 eur mesačne.

Čím skôr mu začnete šetriť na dobrú školu, tým menej vás o pár rokov prekvapia a zaťažia náklady spojené so štúdiom či už doma alebo za hranicami Slovenska. **Program Instudy umožňuje sporiť na vzdelanie so zaujímavou garantovanou úrokovou sadzbou počas celej doby viazanosti a zvýhodneným úrokom za pravidelné sporenie až do výšky 3,5 % ročne.** Rozhodnúť sa môžete pre pravidelný mesačný vklad od 10 do 500 eur a dobu viazanosti od 5 do 17 rokov.

Ako to funguje?

Na stránke www.instudy.sk si jednoducho zvolíte sumu, ktorou chcete prispievať svojim deťom alebo vnúčatám na vzdelanie ako aj časový horizont, počas ktorého mu chcete šetriť. Následne zistíte, koľko sa vám za toto obdobie podarí nasporiť a akú školu si za túto čiastku budete môcť dovoliť. Ak sa študijné plány vášho dieťaťa dovedy zmenia, peniaze môžete použiť na pokrytie nákladov na vzdelanie kdekoľvek inde, aj na Slovensku, respektíve, účel ich použitia prispôbíte vašim aktuálnym plánom a potrebám. **Kvalitné vzdelanie vašich detí je ten najlepší dlhodobý cieľ, na dosiahnutí ktorého môžete začať pracovať už dnes.**

V KRAJINE SLOVA...

Horúce leto sa pomaly prevaľuje do svojej poslednej štvrtiny a už sme iste radi, že slnko začína šetriť svojimi hojnými lúčmi a každá noc obdarováva smädnú prírodu bohatšou sprškou rannej rosy. Možno sa, **milí naši čitatelia a čitateľky**, práve teraz poberáte na svoju dovolenku, lebo v horúcich dňoch júla aj augusta je pre nás, seniorov, ešte aj dovolenkovanie príliš náročné. Ale september a október, teda „babie leto“, to je ideálny čas.

Pridávame Vám k príjemným oddychovým chvíľam aj zopár literárnych stretnutí. Ich spoločným motívom nech je – a u g u s t – v najrôznorodších náladách aj témach!

Nuž, pekné čítanie!

► - red. -

Vysoké letné nebe

Úryvky z básnickej skladby
Pavol Horov

Spomienka: V letnej páli
Keď lístok nehne sa
Únavou usínali
Polia i nebesá

Voda
Tichá
Chladom
Dýcha

Zo dna tej starej vahadlovej studne
Z ktorej sme pili v sparne na poludnie

Kiež zvonila piesne moje
Nad horizontom lúk
Hľadám ich skryté zdroje
Jak prútkár samouk

Bo v nich
Žije

Čistý nápoj
Poézie

Jak na dne starej vahadlovej studne
Z ktorej sme pili v sparne na poludnie

Spomienka mizne v diali
Hvzdz vlakov v tuneli
Čo sme tak milovali
Keby sme vedeli

Neha
Rosná
Prýšti
Do sna

Zo dna starej vahadlovej studne
Z ktorej sme pili v sparne na poludnie

Vznik významnej školy

Vybrané z Národného kalendára
MS 2018

Na podnet Márie Terézie **13. augusta 1763** bola založená v Banskej Štiavnici BANSKÁ AKADEMIA. Jej prvým pracoviskom bola katedra mineralógie a chémie. Viedol ju Nikolas-Joseph Jacquin, dovtedy riaditeľ univerzitnej botanickej záhrady vo Viedni. Ďalšiu, tentoraz katedru matematiky a mechaniky zriadili v roku 1765. Treťou sa stala katedra banského inžinierstva a kameralistiky (účtovníctva). Hneď v prvý rok vyučovania (1764) mali o školu záujem štyridsiati študenti. Počet študentov akadémie až do polovice 19. storočia nepretržite rástol. Vyučovacím jazykom akadémie bola do roku 1867 nemčina, potom maďarčina. Jej lokalizáciu v Banskej Štiavnici podporili tam používané moderné stroje aj postupy ťažby. Na akadémii pôsobili viacerí odborníci svetového mena, napr. Giovanni Antonius Scopoli a Anton Leopold von Rupprecht i Krištof Traugott Delius.

Počas revolučných meruôsmych rokov a následne hlavne po rakúsko-uhorskom vyrovnaní v roku 1867 sa dostáva akadémia do pozadia a je na ústupe aj samotné baníctvo. Vznik Československa v zime 1918/19 nakoniec viedol v nasledujúcom roku k odchodu profesorov predovšetkým do Šopronu a Miškov-

ca. V súčasnosti sa k duchovnému dedičstvu Baníckej akadémie na Slovensku hlási Fakulta baníctva, ekológie a riadenia TU Košice, a súbor budov, patriacich Akadémii v B. Štiavnici bol v roku 1961 vyhlásený za národnú kultúrnu pamiatku.

Veľké dielo sa podarilo

Úryvky z knihy
V službách Mateja Hrebendu
Ludo Zúbek

V utorok 4. augusta 1863 nikto by v Turčianskom Svätom Martine nebol povedal, že je robotný deň. Od rána chodila po meste hudba a budila domácich i vidiečanov z krátkého spánku.

Hrebenda so Samkom sa najprv zúčastnili na bohoslužbách. Na sväta najväčšmi zapôsobila velebná hymna „Svitaj, Bože“, ktorú pre dnešnú slávnostnú príležitosť napísal Karol Kuzmány a zhudobnil Ján Kadavý:

Veky, dvíhajte sa!
Matka Sláva z hrobu vstáva,
v plameni obetí
synov svojich sviati
v znovuzrodenie a vo spasenie
slovenského rodu

Prúd ľudí ich po omši vyniesol na námestie, kde pre túto slávnostnú príležitosť postavili „veľký stánok: z dosák, lebo v celom Martine nebolo miestnosti, kam by sa zmestilo také množstvo ľudí. Teplý vetrík povieval národnými zástavami, zavesenými pomedzi kvetinové a čečinové vence. Uprostred nich bol veľký znak Matice slovenskej. A na zvýšenie slávnostnej nálady ozvala sa z ktorejkoľvek blízkej záhrady strelba z mažiarov...

Pred vchodom do drevenej budovy bolo veľmi rušno, lebo pre nedostatok miesta nemohli usporiadatelia

vpustiť každého. Do dvorany sa zmestilo horko-ťažko päťsto ľudí, ale prítomných len z vidieka bolo vyše päťtisíc. Preto púšťali dnu len popredné osobnosti verejného života a členov, ktorí úradne zastupovali okresy a obce.

- Samko, myslím, že aj my budeme musieť zostať vonku – sklamane riekol Hrebenda, keď sa mu podarilo pretisnúť sa s chlapcom až ku vchodu.

Stáli pri ňom a aspoň počúvali mená vstupujúcich.

- A čože, Hrebenda, čo nejdete ďalej? – starcovo srdce zaplesalo, keď začul hlas podžupana Daxnera. No odpovedal skromne: „Je tu toľko zaslúžilých ľudí, ktorí musia mať miesto. Kdeže ja?“

Ale Daxner takú námietku neuznal a zaviedol Hrebendu aj Samka do dvorany celkom blízko k predsedníckemu stolu.

- Dávaj pozor, Samko, na všetko dávaj dobrý pozor – napomínal sváko svojho malého sprievodcu - aby si si tieto chvíle zapamätal na celý svoj život.

- Budem, sváko, budem – Samko horlivo prikývol, ale jeho hlas zaniel v búrke ovácií.

- Moyses ide! Moyses ide – dvoranou sa prevažuje vlna vzrušenia. Biskup sa prívetoivo usmieva na všetky strany a dôstojne kráča k predsedníckemu stolu.

Za stolom už sedia členovia prípravného výboru: Francisci, Gottčár, Paulíny-Tóth a Palárik.

Prvé slovo na zhromaždení patrilo kráľovskému komisárovi Nemessovi. Po jeho prívete sa ujal slova predseda prípravného výboru Ján Francisci. Jeho správa bola dlhá, ale zhromaždení počúvali veľmi pozorne. Hlavne návrh stanov a správu o členskej základni. Podľa nej vytvorí Maticu 984 riadnych členov a ak sa k nim pripočítajú aj tí, čo zložili na členské aspoň po 50 grajciarov, potom bude celkový počet členstva –

2302. Finančná hodnota majetku Matice?

94 250 zlatých a 95 grajciarov.

Čoskoro zhromaždenie zvolilo a potom búrlivým potleskom pozdravilo svojho prvého predsedu – bansko-bystrického biskupa Štefana Moysesa. Po ňom bol postupne zvolený 30-členný výkonný výbor a slávnostne schválené stanovy Matice.

- Vidiš, Samko – prihovára sa Hrebenda chlapcovi, len čo sa opäť ocitli vonku na námestí – veľké dielo sa podarilo. Už nikdy nebudeme sami, už nikdy nebudeme slabí. Veď Matica to je záruka našej národnej jednoty, záruka duchovného života nášho národa. Uvidíš, raz, v dospelosti, porozumieš mojim slovám... No, poďme, chlapče, a dávaj pozor, aby si sa mi tu nestratil.

Leť, moja pieseň

Pavol Horov

Leť, moja pieseň, motýľ hravý,
na krídlach vánku do dialavy
a dobré správy rozsievaj všade,
po šírych rovinách, po horách –
v sade!

Avšak prešlo len zopár rokov a život Slovákov na Slovensku opäť potemnel – dejiny desaťročie za desaťročím zaznamenávajú závažné udalosti jednu za druhou – aj svetlé, aj temné... A rovnako tak umelecké slovo.

Z Prešporka do Bratislavy

Úryvok z knihy
Daniel Luther

Najväčším sviatkom republiky boli oslavy 28. októbra. V prvom roku po prevrate pripomenulo vznik ČSR 101 delových sálv, veľký sprievod a slávnosť pred mestským divadlom, prísaha legionárov z Ruska, národné hymny, slávnostné ohne... O rok neskôr sa model osláv zopakoval... Je veľký sviatok – to musel každý vidieť aj počuť...

Slávnosti, sprievody a zhromaždenia sa v uliciach striedali so stávkami. Konali sa z najrôznejších dôvodov. V prvých poprevratových rokoch vzrušili verejnosť protesty typografov, úradníkov a zamestnancov bánk, stavebných robotníkov, predavačov tržnice, robotníkov, obuvníkov, drevorobotníkov, študentov... Republikánska tlač konštatovala, že Bratislava je vo svojej maďarsko-nemeckej časti mestom stávk, v čom vraj prekonáva aj Kladno... Kuriózna vraj bola stávka obchodníkov a živnostníkov proti daniam, lebo v sprievode mestom sa zišli takmer všetci bratislavskí milionári, aby protestovali voči nespravodlivosti (1921). Komunisti organizovali nielen sociálne stávky, ale aj zhromaždenia proti vojne, proti bielu terorizmu na Podkarpatskej Rusi, proti vláde...

Demobilizácia

Z básnickej zbierky **Moja rodná**
Ján Kostra

Už padol ortieľ. Pušky sklonili sa
Nedovolia ti umrieť za tú zem
Čo cítil básnik v blate na hraniciach
Nie nepoviem

Vyzliekaj mundúr, vojak nepotrebný
Prilbicu dolu! Rozchod! Oddať zbraň!
Nik nečaká už na tvoj návrat biedny
len jedna mäkká pokorená dlaň

Kolesá dunia temnú panychídu
Vezú nás domov, vezú nás
Do noci čiernych dlhé vlaky idú
do neúprosnych čias

Sklený vrch

Úryvok z rovnomenného románu
Alfonz Bednár

Tretina rozprával. Ja som sa dívala ponad kosodrevinu ta, kde bol volakedy môj úkryt, a potom na Tichú priehybu. Vidím ju celkom jasne ešte teraz. Stála mlčanlivo a neúprosne.

Veľmi nemilosrdne horela bielym jasom. Za Tichou priehybou vždy čosi striehlo. Iné počasie, iný sneh, iné farby, iný život – vždy čosi zahadného, a to v človeku budilo bázeň a strach. Milan nehovorieval o nej nadarmo, že je to nebezpečné sedlo. Prehnutý chrbát sedla býval hranicou istoty a neistoty. Preto bývala Tichá priehyba taká hrozivá. Pomyslela som si, že partizán Martin Tkáčik si nevšimol hrozbu Tichej priehyby a išiel. A tam sa stretol s Hitlerovými smrtonosmi.

„Človek je len vtedy človekom,“ hnali sa mi v myslí Milanove slová, „ak niečo spraví zo svojho života. Niečo takého, po čom ľudia ako po moste budú môcť kráčať k ľudskej budúcnosti. A čo je to Ľudská budúcnosť? Vek, v ktorom človek nebude smietkou na divom oceáne prírody a ľudstva.“

Som iba človek

Zo zbierky Po mne iní

Štefan Žáry

Som iba človek. Ráno vstávam, a vypijem kávu, idem do práce. Aj mňa rozkašle ostrý závan. V mraze ma ziabu ruky horiace.

Aj do mňa bijú gulky dažďa. Aj mojou tvárou steká slaný pot. No viac ma dráždia, viac než iných dráždia krivdy, keď ide najmä o život.

Aj moje rôčky idú sledom husím. Aj na mňa čaká roztvorená zem. A práve preto, že raz zaspať musím – po celé noci premáham sa, bdiem.

Démon súhlasu

Úryvok z rovnomennej knihy
Dominik Tatarka

Keď som bol ešte normálnym človekom, táto rieka sa mi niesla v duši ako pieseň, spájala mi všetky lásky s najkrajšími rokmi života. No teraz mi iba mozog brní, uspatý, umŕtvený, akoby som sa bol pred operáciou nadýchal éteru. Vrní v ňom ako v mozgu maniaka stále to isté, s každým vydýchnutím pomyslím si to isté: Súhlasím. Ale prečo? Prečo my súhlasíme? Zúfalý súhlas zdá sa mi rezignáciou. Naša ideová organizácia, moje zriadenie, naše zriadenie, náš štát sa nezjednodušujú, ale komplikujú, narastajú, zväčšujú sa a v pohybe zrýchľujú. Kto ho riadi, ako riadi, dobre, či zle? Čo o tom viem? Málo, veľmi málo, nič. Všetci a všade spolu súhlasíme, zdôrazňu-

júc vždy a všade jednohlasnosť. A to je, akoby sme nič nehovorili, mlčali, skrývajú sa za svoj súhlas. Keby raz ktosi z múdrych súčasníkov komunistov len raz nesúhlasil, alebo sa aspoň hlasne opýtal, ako je to a či správne, ľahšie by sa mi verilo. Takto sa musím nazdávať, že súhlas je výrazom bezradnosti čestných občanov alebo pokrytectvom chytrákov...

O k n o

Milan Rúfus

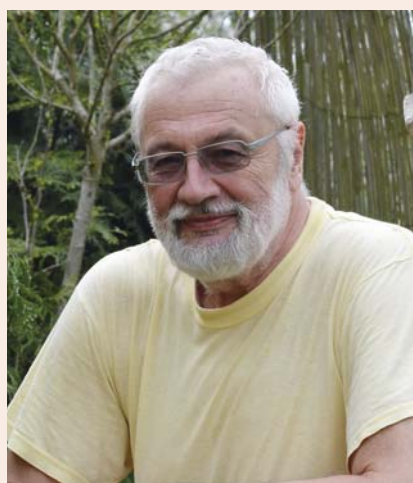
Okienkom, úzkym ako obolus pod jazyk mŕtveho, si uvidel krajinu detstva. Na zaprášených sklách jak na psej koži pergamenov čítal svoj rodokmeň. Ach, áno, si to ty!

Vieš, odkiaľ ideš. Vieš, ako sa voláš. A to je všetko. Slza čistoty na tmavej tvári prázdna dookola.

Málo, či veľa?
Čo odpovieš?

Že deti pred usnutím špičkami prstov chcú sa dotknúť matkinho tela.

► Zostavila Mgr. D. Luknárová

SPOVEDNÉ TAJOMSTVO. Do života ju uviedol operný spevák Martin Babjak, ukážky predniesol herec činohry SND Lubo Paulovič, pesničky s autorovými humornými textami zaspieval OčoCiller zo skupiny LOJZO.

P. Valo vstúpil do literatúry burleskným románikom *JUI, KEBY TAK PSIARE MESTOM BOLI* (1986). Na-

Teší sa, keď sa ľudia smejú

Spisovateľ Peter Valo (narodil sa v Komárne 4. júla 1948) oslávil sedemdesiatiny svojím darčekom. V Galérii na západnej terase Bratislavského hradu predstavil svoju šestnástu knižku *staval v ňom krivé zrkadlo neduhom spoločnosti a ukázal praktiky, ktoré vládli vo vtedajšom novinárskom stave. S humorným románikom ZABÍJAL SOM ŠTÁT* (1992) si získal čitateľa u nás dovtedy neobvyklým úsmevným pohľadom na obdobie vojnovnej Slovenskej republiky. Recenzenti knižku priradzovali k dielam ako *Dobry vojak Švejk* a *Hlava 22*. V košickom divadle uviedol satirickú frašku *AKO HRYZIE KŮŇ* (1989) a v Spišskom divadle bláznivú frašku *MAUZOLEUM* (2000). K veselým témam sa vrátil v dvoch knižkách *ČIERNY HUMOR V BIELOM PLÁŠTI*, kde ponúkol čitateľovi humorné historky, ktoré zažila stovka slovenských lekárov.

Jeho diela patria k tomu najlepšiemu, čo sa v našej humoristickej literatúre objavilo. Po slávnostnom uvedení knižky sa mi podarilo zotrvať s P. Valom v krátkom rozhovore:

K lekárom máme spravidla veľkú úctu a obraciame sa na nich vo vážnych veciach. Teda, kdeže humor?! Ale na druhej strane – život každého človeka býva plný najrôznejších situácií prečo by to bolo u lekárov ináč? Z akého okruhu medicíny ste oslovili svojich - tak povediac - respondentov?

Mám tam v prvom rade dnes už nežijúce legendy slovenskej medicíny, ako boli profesori Alojz Ján Chura, František Klein, Konštantín Čársky, Karol Virsík, Andrej Kukura, primárov: Milana Očenáša, Šimona Omaníka, Štefana Kukuru, či stále súčasnej medicíny - profesorov Jána Štencla, Svetozára Haruštíaka, Štefana Lukačina, Juraja Šteňa aj primárov, akými sú Ladislav Košťál, František Hampl, Ivan Vulev. Je to viac ako sto lekárskejších osobností z minulosti i súčasnosti z celého Slovenska. Okrem samotnej veselej alebo neuveriteľnej príhody prikladám na záver encyklopedickú poznámku, približujúcu jednotlivé osobnosti po faktografickej stránke.

Ako sa vám podarilo preniknúť do súkromného života týchto vážnych ľudí?

Dvadsaťpäť rokov sa ako reportér venujem lekársko-pacientskej problematike. Písal som o ťažkých pacientoch, ktorí sa ocitli na hranici života a smrti, avšak v dramatických príbehoch sa vrátili do života vďaka mimoriadnym schopnostiam lekárov. Bol som s nimi na operačke pri najťažších operáciách. Pokúšal som sa vcítiť do roly pacienta i lekára. Pri tvorbe dvoch stovák príbehov celkom pochopiteľne vznikla medzi nami atmosféra dôvery, z ktorej sa pootvorili dvere aj k humorným, až komickým príbehom.

V knižke Spovedné tajomstvo si vraj robíte srandu sám zo seba -

Až do penzie som pracoval ako redaktor. Už v knižke „Juj, keby tak Psiare mestom boli“ som si vystrelil z vývrtiek, ktoré umožnili istej skupine ľudí profitovať v dobe totality. V „Spovednom tajomstve“ začínam

bláznovstvami zo študentských čias, pokračujem ešte väčšími „srandičkami“ z vojenskej prezenčnej služby, potom prevratom v novembri 1989 a odtiaľ až po súčasnosť. Poukážujem na praktiky, ktoré deformujú novinársku prácu, ako je účelové prekrúcanie pravdy v záujme požiadaviek vydavateľov novín a prežitia novinára: Opíšem konkrétnu udalosť, ktorej som bol ako rozprávač svedkom, a vzápätí predstavím nezmysel, aký vyšiel v novinách. V posledných epizódkach sa naplní citát môjho starého otca: „U nás je najväčšia sranda vtedy, keď sa niekto pomýli a s plechovým ksichtom náhodou povie pravdu.“

Myslíte si, že je humor na mieste aj pri najvážnejších témach?

Humor je na mieste vždy a všade. Najväčšiu radosť mám vtedy, keď sa ľudia okolo mňa smejú.

Pridáte aj nejaký konkrétny úryvok z knihy?

Môže byť, napríklad z knihy „Čierne humor v bielom plášti“:

Morálny efekt jednej operácie

Primár Dionýz Majdák vládol v starej banskoštiavnickej nemocnici, ktorá sídlila v bývalom kláštore. Medzi ňou a Metropolkou bývali Rómovia. V jednu noc sa strhla strašná bitka. Do špitálu priniesli viac než desiatku dorezaných ľudí. Služba zobudila primára Majdáka. Dvojmetrový stopäťdesiatkilový primár bol skvelý operatér. Keď prišiel a uvidel plnú chodbu krvácajúcich počerých spoluobčanov, zdrapil prvého zraneného a vtiahol ho na operačku. Tam ho pripučil bruchom o stôl a začal zošívať. Róm ručal ako tur. Takto, bez anestézie, postupne pozašíval všetkých. Dnes by z toho bola desiatka sťažností. Od tých čias zavládol v Banskej Štiavnici poriadok. Ani Rómovia sa už vo väčšom nepobili. Asi sa báli, že ich bude zošívať sám primár Majdák.

Originálny úplatok

Primár onkologického a RTG oddelenia MUDr. Jozef Ďurčo požiadal pacientku, aby na kontrolu priniesla

vzorku stolice. Najbližšie prišla aj s päťlitrovým pohárom od uhoriek. Bol v ňom neuveriteľne dlhý, špirálovito stočený „človečinec“. „To snáď nie je možné. To je zázrak prírody,“ vyskočil primár, schmatol pohár a zahlásil: „Sestrička, prídem o trištvrte hodiny.“ „Kamže tak odrazu, pán doktor?“ „No predsa ukázať ostatným primárom, aké úplatky dostávajú.“

Epizóda z knižky Spovedné tajomstvo - príhoda vojenského doktora majora Debnárika z poviedky Korhelova kronika:

Na medicíne som študoval so synom afrického náčelníka. Volal sa Ben Pucha. Učiť sa mu veľmi nechcelo. Tešilo ho, že ako jediný černocho budo v meste pozornosť. Rád si zašoféroval na námestie, stiahol okienko na svojom volksvagene „chrobák“ a vycieral zuby na ženské. Pred nami si s rozkošou hladkal rázporok a básnil, ako naše dievčatká letia na jeho doláre a mužské prednosti. Stážovali sme na patológii. Primár dostal z Prahy telegram s textom: „Začnite urýchlene preparovať štítne žľazy na základe dohovoru!“ Viac mi nebolo treba. Zavolať som kamarátovi do Prahy, aby nám poslal ďalší telegram: „Na základe predchádzajúceho dohovoru začnite urýchlene preparovať BenPuchove pohlavné žľazy.“ Primárovi sa to veľmi zapáčilo. Sám požiadal Ben Pucha, či by nezašiel na poštu po mimoriadnu zásielku. Keď sa vysmiaty ebenový Casanova rumbovým krokom vrátil z pošty, poprosil ho primár: „Pán kolega, nože nám prečítajte, čo nám to píše!“

Prvýkrát v živote som videl černocho bieleho ako sneh. Africký sexuálny preborník sa roztriasol od hrôzy. Dost dlho nám trvalo, kým sme ho presvedčili, že to bol len vtip.“

Veru tak, čierny humor! Je dobré, ak sa s humorom priateli každý človek. Ak sa vie zasmiať, povzniesť, hoci aj na seba. So smiechom a dobrou myslou je život určite lahší! Ďakujem vám za rozhovor.

► PhDr. Alojz Luknár

Bohdanovce nad Trnavou, dedina, kde je radosť byť seniorom

Naša ZO JDS bilancovala na hodnotiacej členskej schôdzi (07. 02. 2018) ostatné trojročné obdobie svojej činnosti. Členovia s vďakou konštatovali, že ich poctivá a záslužná práca sa stretáva s ústretovosťou a dobroprajnosťou obce, o čom svedčí aj odovzdanie "Ceny starostu obce za tvorivý a kultúrny rozvoj obce" našej predsedníčke ZO Ing. Márii Tomekovej.

Aktivity našich členov majú širokú paletu – od zachovávanía vidieckej pospolitosti až po starostlivosť o životné prostredie. Ako sa len dá, podporujeme ľudové obyčaje a folklór najmä cez spevácky súbor seniorov "Bohdanovčan", ktorý si vlni pripomenul už svoje 10. výročie. Veľkú zásluhu na jeho rozvoji má p. Oľga Martišovičová, vedúca súboru. Tradíčne organizujeme prehliadku ľudových piesní "V Bohdanovciach pri pesničke", kde prizývame seniorské súbory z okolitých obcí. Každoročne realizujeme "Pochovávanie basy"

a svojimi vystúpeniami spestrujeme všetky obecné slávnosti.

Mnohé podujatia našej ZO majú pevné miesto v každoročnom kalendári: prostredníctvom našej OO JDS športujeme, varíme guláš, sme nadšení turisti, ale aj hodujeme – pri marhuliach, jabĺčkach, učíme sa novej úprave jedál, kocháme sa návštevou mnohých hradov a zámkov na Slovensku, relaxujeme v aquaparkoch, ale aj na vínných cestách. Veľa a často brigádujeme a skrášľujeme obec, kostol, či cintorín.

A čo treba najviac spomenúť? Radi holdujeme kultúre. Navštevujeme spoločne múzeá, divadelné a rôzne kultúrne predstavenia. Stretávame sa pravidelne v našom kultúrnom dome na spoločných oslavách významných životných jubileí našich členov, ale aj menín, pričom si vždy pochutnáme na výborných dobrotách našich gazdiniek.

Pre TV JOJ sme pripravili ukážku pečenia špeciality našej obce - bále-

šov(slané, smotanové, cesnakové, ovocné), ktorá sa stretla s veľkou odozvou nášho okolia. Nezabúdame ani na našich bývalých členov, ktorí sú v domovoch dôchodcov. Radi ich navštevujeme a svojou prítomnosťou i spevom potešujeme.

Všetky naše aktivity máme pestro zdokumentované na web stránke našej obce a v precíznej fotodokumentácii od začiatku existencie Klubu seniorov. Naši seniori radi pri vhodných príležitostiach dovzdávajú svoju múdrosť a citové dedičstvo mladším. Veď človek, ktorý myslí iba na seba, nemôže byť šťastný. Šťastný je len ten, kto žije pre druhých. Snažíme sa o to pre vlastnú spokojnosť a sme radi, keď nám naša snaha vychádza a stretáva sa s porozumením.

Daj nám Bože zdravia, aby sme ešte dlho mohli rozdávať lásku, pokoj a radosť okolo seba!

► **Alena Spálová, tajomníčka**
ZO JDS Bohdanove nad Trnavou

Športový sviatok v Hronovciach

Výbor ZO JDS v Hronovciach spolu s organizátormi z obce uskutočnil pre svojich členov Športové hry na novovybudovanom Multifunkčnom športovom ihrisku. Na tomto podujatí boli i hostia zo susednej ZO JDS Želiezovce. Súťažilo sa v šiestich disciplínach hodov: loptou do basketbalového koša, loptou na cieľ, loptou do malej bránky, loptičkami na cieľ, na kolký aj hod váľkom. Všetci účastníci týchto súťaží napriek svojmu pokročilejšiemu veku podávali veľmi pekné výkony. Pri súťažiach bolo veselo, stali sa aj humorné prípady pri triafaní na cieľ.

Účastníci s radosťou privítali zorganizovanie takéhoto poduja-

tia, uvedomujúc si, že šport a radosť každému prispievajú k zdraviu - aspoň na čas sa človek uvoľní z každodenného stereotypu života.

Za najlepšie športové výsledky boli 15 účastníci odmenení vecnými darčekom. Zo žien boli najúspešnejšie:

Emília Hrnčiarová, Idka Zelinová a Ema Vlačuhová. Z mužov boli najúspešnejší: Pavol Márton, Michal Zima a Juraj Cesnak.

Po ukončení športových aktivít sa podával chutný kotlíkový guláš, sladké občerstvenie aj káva. Spoločenské posedenie na záver bolo plné rozprávania veselých príhod a spevu.

► **Výbor ZO JDS v Hronovciach**

Palárikovskí dôchodcovia hodnotili

ZOJDS v Palárikove má 160 členov. Keď 26. 3. 2018 spoločne hodnotili svoju činnosť, hodnotiacu schôdzu viedla predsedníčka ZO p. Alžbeta Jankulárová. Privítala hostí - Mgr. J. Derňára, starostu obce, a M. Kuklovú, predsedníčku OO JDS i všetkých prítomných členov ZO.

V správe o činnosti ZO pripomenula viaceré vydarené podujatia: napr. tradičný fašiangový „šiškabál“, spojený s bohatou tombolou a príjemnou hudbou či besedu s MUDr. p. Okšovou o nutnosti prevencie voči chorobám hlavne aktívnym pohybom a pozitívnym životným štýlom. Na krajskej súťaži v Nitre nám urobila radosť naša tanečná skupina SE-NIORKA, keď získala s choreografiou „COUNTRY ŠOU“ 1. miesto s postupom na „Tanečný kolotoč“ v Žiari nad Hronom - tam sa umiestnili na peknom 3. mieste. V máji ku Dňu matiek nám pripravili krásny kultúrny program deti zo ZŠ s MŠ K. Strmeňa v Palárikove a v prednáške člena PZ a tiež člena obecnej polície sme sa poučili, ako byť ostražitými pri stretnutiach s neznámymi osobami.

V priebehu roka sme na prechádzkach prírodou v našom krásnom 52 hektárovom parku zbierali rôzne liečivé bylinky a v rámci zájazdu do

Arboréta Mlyňany sme sa oboznámili s mnohými, pre nás doposiaľ neznámymi druhmi drevín a rastlín. Veľmi zaujímavým bol náš zájazd do Schlossoffu, pri príležitosti 300. výročia narodenia Márie Terézie.

Divadelné predstavenie v divadle A. Bagara v Nitre, športové dopoludnia vo fitnes parku, kde máme športové náradie v prírode a môžeme si tu kedykoľvek zacvičiť, športová olympiáda na ihrisku obecnej TJ aj s chutným kotlíkovým gulášom z varešky nášho člena p. Záhorského, cykloturistické dopoludnie smerom cez veľký park a bažantnicu smerom na Zemné – boli naše ďalšie príťažlivé, a preto početné podujatia.

Radi sa stretávame s rôznymi občianskymi združeniami v našej obci. Od našich členov sme vyzbierali príspevok pre OZ „Naše deti Palárikova“, ktorý sme im v rámci benefičného podujatia „Dajme iným kúsok šťastia“ odovzdali. Zúčastňujeme sa na rôznych okresných stretnutiach JDS a nadviazali sme spoluprácu s partnerskou ZO JD zo Skýcova - navzájom sme si opätovali návštevu.

Významné sú pre nás aj stretnutia s členkami Zväzu žen zo Zubří / ČR. Oceňujeme našu spoluprácu so Slovenským zväzom záhradkárov v našej obci, so ZŠ s MŠ K. Strmeňa v Palárikove a predovšetkým so samosprávou našej obce na čele s Mgr. J. Derňárom.

Nakoľko členovia našej organizácie prejavili spokojnosť s prácou doterajších funkcionárov, jednohlasne si ich opäť zvolili na nasledujúce obdobie. Želáme si iba, aby k nám prichádzali ďalší noví členovia. Každého radi privítame v našich radoch a tešíme sa na našu pokračujúcu plodnú spoluprácu.

► **Ludmila Backová, členka výboru ZO JDS Palárikovo**

Seniori v septembri rozospievajú Komárno

Pred rokom hostilo spevácke súbory – reprezentujúce jednotlivé KO JDS - mesto Pezinok, rodiisko významného slovenského hudobného skladateľa E. Suchoňa. XIX. ročník tejto obľúbenej prehliadky sa v súčasnosti pripravuje v gescii KO JDS Nitra v úzkej súčinnosti s OO JDS Komárno v meste, kde sa v roku 1870 narodil ďalší z významných hudobných skladateľov novoveku – Franz Lehár. Jeho opereta Veselá vdova neschádza z repertoárovej ponuky významných hudobných divadiel ani v súčasnosti.

Mesto Komárno žije veľmi bohatým kultúrnym životom a čo je pre naše pobrežie Dunaja typické - potrebuje k tomu dva jazyky – slovenský aj maďarský. Keď pred dvomi rokmi poslala KO JDS Nitra na celoslovenskú prehliadku speváckych súborov do Žiaru nad Hronom súbor KLAPKA GYÖRGY z Komárna, predstavil sa piesňami v oboch jazykoch.

Nakoľko nás zaujíma priebeh priprav na celoslovenskú prehliadku speváckych súborov seniorov, obrátili sme sa s niekoľkými otázkami na predsedníčku KO JDS v Nitre Mgr. Annu Oľapkovú:

Pani predsedníčka, Nitriansky kraj má s prípravou celoslovenských podujatí dosť skúseností, veď ani nie tak dávno sa konali v Nitre celoslovenské športové hry v roku 2011 a 2015. V roku 2016

pod názvom Poetická Nitra sa uskutočnil v priestoroch synagógy 3. ročník celoslovenskej prehliadky v umeleckom prednese poézie, prózy a vlastnej tvorby seniormi. Prečo ste sa v predsedníctve kraja rozhodli situovať celoslovenskú prehliadku speváckych súborov do Komárna?

Mesto Komárno patrí medzi najstaršie mestá na Slovensku a je spojené s historickým kultúrnym dedičstvom aj s významnými osobnosťami kultúrneho života. Spomením okrem hudobného skladateľa Francza Lehára maďarského romantického spisovateľa Móra Jókaiho a Bélu Bartóka, ďalšieho hudobného skladateľa 20. storočia.

V okrese úspešne pracuje OO JDS, ktorej predsedníčkou je p. Mária Kravcová, čo dáva záruku kvality zorganizovania tohto podujatia. Veď OO JDS dlhodobo úzko spolupracuje s Mestským úradom a Mest-

s kým kultúrnym strediskom v Komárne aj s Okresným úradom. Spoločne podporujú a organizu-

jú rôzne podujatia pre seniorov, či už v oblasti športu, kultúry, vzdelávania a iných aktivít a to nielen okresného, ale aj krajského a regionálneho charakteru.

Podľa zaslaných propozícií a pozvánky sa prehliadka bude konať v Mestskom kultúrnom stredisku na Hradnej 1. Využívajú komárňanskí seniori tieto priestory aj na svoje podujatia?

Mestské kultúrne stredisko seniori využívajú na organizovanie rôznych svojich podujatí, ako Mesiac úcty k starším aj Medzinárodné stretnutie so seniormi z Maďarska, s ktorými majú dlhodobú úspešnú partnerskú spoluprácu. Napríklad v roku 2013 z poverenia KO JDS Nitra zorganizovali na vysokej kultúrnej úrovni Krajskú prehliadku speváckych súborov tiež v úzkej spolupráci s Mestským úradom a Mestským kultúrnym strediskom. Teda máme záruku veľmi dobrej organizačnej prípravy aj samotného priebehu podujatia.

V pozvánke pre delegované súbory uvádza OO JDS Komárno viacero zaujímavých ponúk na poznávacie či relaxačné aktivity priamo v Komárne či v jeho blízkosti. Je to zaujímavý nápad hlavne pre súbory, ktoré pricestujú o deň skôr. Ktorú možnosť by ste im najviac odporúčali?

V meste Komárno sa nachádza veľa pamätihodností a patrí k nim množstvo historických stavieb a pamätníkov. Organizátori odporúčajú napríklad navštíviť Komárňanskú pevnosť, lebo patrí medzi svetové unikáty. Mnohých turistov priťahuje pestrofarebné Nádvorie Európy alebo návšteva Alžbetinho ostrova, Bašty a lákajú aj ďalšie pamätihodnosti.

I keď sa ťažko vyberá z tak pestrého programu, vrelo odporúčame prehliadku Nádvorie Európy.

Ale ak by sa niekto chcel osviežiť, po-

Z vystúpenia súboru komárňanských seniorov v roku 2016 v Žiari nad Hronom.

tom by mal zamieriť na termálne kúpalisko v Komárne alebo v Komárome.

A čo spomínaný domáci súbor KLAPKA GYÖRGY? Ako sa mu darí? Počíta sa aj s jeho vystúpením?

Tento mužský spevácky súbor je pomenovaný podľa významnej osobnosti komárňanských dejín z 2. pol. 19. stor. generála György Klapku. Súbor často úspešne vystupuje na kultúrnych podujatiach doma aj v zahraničí, ale na našej celosloven-

skej prehliadke nebudú účinkovať. Momentálne sa intenzívne pripravujú na festival kultúrnej prehliadky dvoch miest Komárno – Komárom „Alžbetin most“ a tiež na vystúpenie v rámci Celoštátnej prehliadky speváckych zborov v Budapešti pod názvom „Znova znie pieseň“.

Už iste máte prihlášky účinkujúcich súborov z ostatných krajov Slovenska. Ktorý súbor bude merať do Komárna najkratšiu a ktorý najdlhšiu cestu?

Najkratšiu bude merať spevácky súbor „Zbežanka“ z nášho, Nitrianskeho kraja a najdlhšia cesta sa iste ujde speváckemu súboru „UBLANKA“ z obce Ublá, okr. Snina z Prešovského kraja.

Stáva sa zvykom, že v závere prehliadky spievajú všetci účinkujúci niektorú z ľudových piesní daného regiónu namiesto „valčíka na rozlúčku“. Už viete, ktorá to bude?

Tradične na záver obdobných prehliadok v Nitrianskom regióne zvyknú si zaspievať spevácke skupiny dobre známu pieseň „Zahučali hory“. Myslím, že sa tak stane aj teraz. Na naše seniorské „rozospievané“ stretnutie v Komárne sa intenzívne pripravujeme a vynasnažíme sa byť pre všetky delegované súbory dobrými, ústretovými hosťami.

Ďakujeme za Vaše odpovede a tešíme sa na spoločné „spevavé“ stretnutie v Komárne.

► - red -

Z KRAJSKEJ PREHLIADKY SÚBOROV SENIOROV

ktorá sa konala 1. augusta 2018 v BYTČI, vybrala „odborná porota“ na CELOSLO-

VENSKÚ PREHLIADKU spomedzi 14 účinkujúcich súborov súbor KOLÁROVICE (okr. Bytča). Organizácie, pod taktovkou predsedu OO JDS Bytča Mgr. Urička, za výdatnej pomoci primátora a prednostky mesta Bytča, bolo podujatie pripravené na vysokej úrovni.

Prehliadky sa zúčastnili a svoje majstrovstvo predviedli seniorske súbory v tomto poradí:

SUČIANKA zo Sučian okr. Martin, spevácka skupina SALATÍN z Lipt. Mikuláša, tanečná skupina SENIORKA zo Závažnej Poruby, skupina KOLÁROVICE, okr. Bytča, skupina ZBOROVANKA, skupina JAVORNÍK zo Štiavnika, VESELOVSKÍ SENIORI z Oravského Veselého, MALOČEPČIANKY okr. Turč. Teplice, skupina LÚČINA z Dolného Vadičova, TANEČNÁ COUNTRY SKUPINA z Liptovskej Teplej, skupina LÚČANKA z Lietavskej Lúčky, skupina PÁRNIČAN z Párnice a skupina SENKOVÉ z Podbiela.

► Text : Ján Šteuček, ZO JDS Sučany

► Foto : Ctibor Pročka, ZO JDS Sučany

X. SPOTKANIE NA GRANICY SENIORÓW POLSKICH, CZESKICH I SLOWAVACKICH

Toto obľúbené medzinárodné podujatie sa uskutočnilo 18. augusta t.r. v Poľskom meste Bielsko-Biala v areáli športu a kultúry. Žilinský kraj reprezentovali dve spevácke skupiny: z Turca SEVERANKA a z Liptova to boli muži z BOBROVCA. Z Moravy sa predviedli COUNTRY GIRLS z Ostravy. Domácich seniorov reprezentovali spevácky skupiny WAPIENICA, tanečníci z AS PLUS s kankánom a CARITAS club seniores. Do programu usporiadatelia zaradili aj „rôzne súťaže pre dvojice z každého kraja“. Okrem toho sa predstavili aj domáci harmonikári, gitarista Stanislav Čekovský a traja policajti predviedli cvičenie so služobnými psami. Pre účastníkov bolo prichystané bohaté občerstvenie. Na záver boli súťažiacim aj vystupujúcim odovzdané ocenenia. Tešíme sa na podobné stretnutie v roku 2019 v Česku.

► Text i foto: Ján Šteuček

15. ročník Prehliadky speváckych súborov KO JDS Bratislava

Stalo sa už tradíciou, že sa naša krajská prehliadka speváckych súborov koná v Pezinskom centre kultúry pod záštitou primátora mesta Mgr. Olivera Solgu a s finančným príspevkom Bratislavského samosprávneho kraja. Tohtoročná prehliadka sa konala 31. 5. 2018.

Na začiatku si všetci prítomní minútou ticha pripomenuli pamiatku nedávno zosnulej predsedníčky KO JDS Bratislava p. Žofie Lomnickej, ktorá bola roky priam dušou tohto krásneho podujatia.

Nová krajská predsedníčka Mgr. Anna Királyová privítala všetkých prítomných, vrátane vzácných hostí, najmä podpredsedu Ústredia JDS PhDr. A. Luknára, viceprimátora mesta Pezinok Ing. M. Andela, zástupkyňu riad. Pezinského kultúrneho centra p. D. Debnárovú. Potom odovzdala slovo Ing. Eve Frťalovej, ktorá celý program moderovala.

Úvodnú časť obohatilo vystúpenie vzácného hosťa – emeritnej sólistky opery SND Márie Turňovej, na klavíri ju sprevádzal Ing. Š. Šalát.

XV. ročník prezentovalo 8 speváckych súborov, ktoré sa postara-

li v pestrom programe o skutočne nádherný kultúrny zážitok. Ako prvý vystúpil domáci folklórny súbor RADOST s akordeónovým sprievodom svojho umeleckého vedúceho Ing. Š. Šaláta.

Ďalej sa predstavila so svojím programom ženská spevácka skupina SUSEDY z Bratislavy - Vrakuňe, spevácky súbor SENIORANKY z Bratislavy – Karlovej Vsi, spevácky súbor STAROMEŠŤAN z Bratislavy – Staré Mesto, spevácky súbor MALINKA z Malaciek, spevácky súbor MELÓDIA z Bratislavy – Petržalky, spevácky súbor LEVÁRANKY z Veľkých Levár a na záver opäť domáci folklórny spevácky súbor OBSTRLEZLE z Pezinka.

Vystúpenia boli sledované odbornou porotou, ktorej vedúcim bol PhDr. A. Luknár.

Po vystúpení všetkých súborov prebehlo vyhodnotenie, kde zástupca odbornej poroty Ján Székely tlmočil jednotlivým vedúcim súborov pripomienky k ich vystúpeniu.

V závere sa opäť prihovorila všetkým prítomným predsedníčka KO JDS A. Királyová. Vysoko ocenila

spevácku úroveň jednotlivých súborov. Na záver bol každému súboru odovzdaný Diplom z KO JDS Bratislava za účasť a darčkové predmety, ktoré poskytol primátor mesta Pezinok. Pamätné poháre a krásne kytice boli zakúpené z prostriedkov, ktoré poskytol na túto akciu Bratislavský samosprávny kraj.

Za úspešný priebeh prehliadky treba poďakovať členom prípravného výboru a seniorom z OO JDS Pezinok, tiež členom Predsedníctva KO JDS a za finančnú podporu BSK aj primátorovi mesta Pezinok. Vďaka patrí aj všetkým účinkujúcim za krásne vystúpenia a domácemu publiku za vytvorenie srdečnej atmosféry.

Predsedníctvo KO JDS Bratislava na svojom zasadnutí 21. 6. 2018 vybralo súbor RADOST z Pezinka, aby na XIX. Celoslovenskej prehliadke speváckych súborov v Komárne reprezentoval náš kraj.

► Anna Királyová, predsedníčka KO JDS Bratislava

Zázrak menom Smrdáky

Aj keď psoriáza ani atopický exém nie sú infekčné ochorenia, väčšina ľudí o tom nevie a pohľad na poškodenú kožu tých, ktorí týmito ochoreniami trpia, vzbudzuje u nich nevoľu. Postihnutým to, samozrejme, spôsobuje nepríjemné zážitky až depresie.

A predsa existuje miesto, kde nemáte problém svoj hendikep doslova a do písmena odhaliť. Sú to kúpele Smrdáky, kde dodávajú takýmto pacientom sebavedomie. Nielen dospelým, ale aj deťom od šiestich do osemnástich rokov. Lebo na stav pacienta vplýva vo veľkej miere psychika. Na detského ešte výraznejšie. Účinky poskytovaných procedúr a prístup lekárov a terapeutov prinášajú pozitívne výsledky a úľavu pre dieťa i celú rodinu aj po psychickej stránke. V Smrdákoch sú všetci rovnocenní, nikto sa necíti viac hendikepovaný. Preto sa sem pacienti radi vracajú. Nielen našinci, aj cudzinci objavili zázrak menom Smrdáky. Počas môjho pobytu som tu stretla dámy a pánov z Egypta, Ruska, Nemecka, Dánska, Švajčiarska a najviac z Česka. Ročne sa tu vystrieda okolo 4300 pacientov. Väčšinou cez zdravotné poisťovne na 28 alebo 21 dní, ale prichádzajú aj samoplatcovia, niektorí i viackrát na kratšie obdobie.

Kúpele Smrdáky patria k popredným kúpeľom v liečbe kožných ochorení a ochorení pohybového aparátu v spojení s psoriázou. Majú najvyššiu hladinu sírovodíka tretohorného pôvodu na svete. Procedúry sú založené na jedinečnej liečivej minerálnej vode, ktorá patrí medzi najkoncentrovanejšie sírne vody v Európe, a sírnom liečivom bahne. Doplnené sú o parafínové zábaly, fototerapiu - v letných mesiacoch o slnenie v prírodnom soláriu, v prípade nepriaznivého počasia a počas zimnej sezóny o najmodernejšie úzkospektrálne aplikácie ultrafialového žiarenia. Do individuálneho liečebného programu, ktorý je zostavený výberom zo 60 druhov procedúr, patria aj procedúry z fyzioterapie, elektroliečby, Kneippovej terapie a lokálnej liečby špeciálnymi krémami, olejmi a tinktúrami s liečivou zložkou.

Bonusom je prilehlý 16 hektárový park, kde vás pri prechádzkach, nordigwalkingu alebo behu sprevádza vtačí koncert a dotvára ho úchvatná hra svetla, tieňov a farieb, vždy iná podľa denného času. Požiť si možno bicykel, zahrať petang, v parku sú k dispozícii stroje na cvičenie a tenisové kurty. Ďalšie možnosti ponúka regeneračné centrum Fitness sauna.

Súčasťou pobytu je program kultúrnych a spoločenských podujatí – dvakrát týždenne tanečné zábavy, filmové predstavenia, koncerty a vystúpenia zaujímavých tanečných a speváckych skupín. Počas môjho pobytu to bol poľský akademický spoločenstvo piesní a tancov Katovice. V nedeľu sa oplatí ísť na organizovaný výlet, napríklad na Hrad Červený Kameň alebo do moravských zámkov Buchlovice a Milotice. Po vlastnej linke sa dá navštíviť známe kráľovské mesto Skalica s historickou architektúrou, ochutnať známy trdelník či tradičnú frankovku, mesto Holíč s neskorobarokovým kaštieľom z 18. storočia, obľúbeným sídlom Františka Š. Lotrinského a jeho manželky Márie Terézie, bylinkovou záhradou, unikátnymi megalitmi a jediným veterýnym mlynom na Slovensku, pútnické mesto Šaštín-Stráže s Bazilikou Sedembolestnej Panny Márie, najväčším kostolom na Slovensku, mohyly M.R. Štefánika, vodnú cestu Baťov kanál a iné. V neďalekej Senici nájdú priaznivci umenia v neskorobarokovom kaštieli, sídle Záhorskej galérie, určite nejakú zaujímavú výstavu.

Symbolom kúpeľov je impozantná empírová budova kaštieľa Mier s klasicistickým portálom. Je spojená s menom zakladateľa kúpeľov Jozefa Vietorisa. Postavil ju spolu s prvou kúpeľnou budovou v rokoch 1832-1833. Obe sa stali základom kúpeľníctva v obci Smrdáky. Odvodnením močiara vznikol priestor pre park, ten má rovnako blahodarné účinky ako celý pobyt. Súčasťou je ústretový prístup personálu kúpeľov a rôznych prevádzok, ktorý dotvára rodinné prostredie kúpeľného mestečka.

► Text a foto: Anna Holubanská

Ked' sa povie Zborov...

mnohým, hlavne starším seniorom sa hneď vybaví, že ten názov poznajú a že súvisí s nejakou víťaznou, ale aj ťažkou bitkou... môj „lov po internete“ priniesol zaujímavé, širšie vysvetlenie hneď pri samotnom názve, lebo Zborov je nielen obec na Slovensku v okrese Bardejov a nad ňou Zborovský hrad, ale aj obec v Česku, v okrese Šumperk, ďalej časť obce Lednice v okrese České Budějovice v Česku i ukrajinské mesto, pri ktorom počas prvej svetovej vojny prebiehala významná bitka.

Viacere dokumenty na internetových stránkach mi vysvetľujú: „Bol to prvý boj čs. légii v Rusku v letnej tzv. Kerenského ofenzíve 2. 7. 1917 pri mestečku Zborov v priestore Tarnopolu. V rámci 11. armády 49. ruského armádneho zboru sa ho zúčastnilo 7 práporov čs. brigády v počte 3500 mužov. Na nepriateľskej strane bolo 4500 mužov a bojovali tam aj oddiely 35. rakúskeho pešieho pluku (plzenského) a 75. pešieho pluku (jindřichohradeckého). Čs. brigáda zajala 3100 vojakov, z jej radov bolo 800 ranených a 150 padlých.“ Aké „vojnové kruté“!!! Stáli proti sebe Česi a Slováci, lebo jedni bojovali ešte na strane „svojho cisára pána“ a druhí, ktorí zaňho nechceli bojovať, už na strane Ruska, spravovaného Dočasnou vládou Kerenského. Víťazstvo vojakov čs. streleckej brigády pri Zborove - v ich prvej bitke na území Ruska – tak zapôsobilo na Dočasnú vládu a ruské armádne velenie, že jej znova umožnili rozširovať počty získavaním dobrovoľ-

níkov z radov krajanov v zajateckých táboroch. Čs. strelecká brigáda sa postupne rozrástla na čs. divíziu a po vytvorení ďalšej divízie mohol na konci roka 1917 byť v Rusku sformovaný Čs. armádny zbor. Na rozdiel od ruskej armády, takmer skoro rozloženej predovšetkým bolševickou agitáciou, si čs. dobrovoľníci udržiavali disciplínu a vysokú bojovú silu.

Vďaka médiám výsledok bitky pri ukrajinskom Zborove zapôsobil aj na vlády a politikov Francúzska a Talianska natolko, že umožnili formovať čs. zahraničné vojsko aj na ich územiach. A tak sa postupne sformovávali čs. jednotky, ktoré nesú v našej histórii názov Československé légie. Ich aktívna bojová účasť po boku armád dohodových štátov mala tak významnú politickú aj diplomatickú odozvu, že vo veľkej miere prispela k uznaniu nárokov českého a slovenského národa na ich samostatnosť. Bez víťazstva čs. streleckej brigády pri Zborove by asi nevznikli v zahraničí čs. légie a bez uznania čs. légii za súčasť dohodových armád by asi nebola uznaná 28. októbra 1918 samostatná Československá republika ako spoločný štát Čechov a Slovákov.“

Ale poďme v roku 2018 na chvíľu do Zborova pri Bardejove. Neveľká obec neďaleko Bardejovských kúpeľov žije čulým kultúrno-spoločenským životom a vo viacerých dlhodobých projektoch sa stavia s veľkou

úctou ku historickým tradíciám nielen svojho regiónu, ale aj celého Slovenska. A tak sa neďávno uskutočnil v obci už 5. ročník drevárskeho sympóziá (16. – 22. júla),

kde piati sochári spracovali štyri zaujímavé témy.

Najväčšiu pozornosť vzbudil **Pamätník 100. výročiu konca 1. svetovej vojny**, ktorý bude umiestnený v Zborove. Sochári Martin Grega z Bardejova a Jozef Michňa z Jakubian prišli so zaujímavým nápadom – ich pamätník pozostáva z troch samostatných dielov. Dva z nich symbolizujú armády (rakúsko-uhorskú a ruskú), ako stáli proti sebe na opačných stranách frontovej línie, ktorá prebiehala územím východného Slovenska v rokoch 1914 a 1915, teda aj Zborovom. Armády sú symbolicky znázornené zbraňami – guľometmi a puškami, namierenými proti sebe. Ale uprostred umiestnili autori tretí kus kompozície, zobrazujúci uzol. Je to symbol striel, vystrelených z náprotivných zbraní, ktoré sa zauzľujú a vracajú naspäť k tým, čo ich vystrelili. Autori takto chcú priam nadčasovo poukázať na nezmyselnosť každej – i keď špecificky - 1. svetovej vojny. „Veď ak nejaká armáda útočí na inú armádu, je si v podstate istá, že sa bude na oplátku útočiť aj proti nej. Jej pôvodný útok teda v skutočnosti nesmeruje ani tak na nepriateľa, ako na samotného útočníka. Bohužiaľ, dodnes sa ľudstvo z tejto veľkej pravdy nepoučilo“ odznelo vysvetlenie od samotných autorov. Súsošie, podľa rozhodnutia Zborovčanov, bude doplnené o zoznam padlých vojakov z ich obce a celá kompozícia bude umiestnená na Podhradí, ktoré bolo počas vojny kompletne zrovnané so zemou.

► D.L.

Krížovka z denníka Pravda

Ezop: Daj pozor, aby...

Autor: J. M.	odpíl menšie množstvo	1	citoslovce bujnosti	internetová diskusia	majúca listy	druh liateho kovu	Pomôcky: AKOLÁDA, MENADIOL, A TEMPO	domáce zvieratá	úlohy hercov	vzorec oxidu indnatého	skr. študent- ského domova	2	boho- služobný stôl
stratil na sile (kniž.)							Krišpín (dom.)						
bodali							kruhová stavba špeciálna tráva						
zn. india			hlučne kráčalo tchorie mláďa								skr. štátu Vermont odkry (zried.)		
lietanie				celkové situácie otecko (hypok.)						tamtá odkiaľ			
suchoty (hovor.)									draním zbav kože bavlnená tkanina				
mužské meno								vzorec sulfidu paládnatého žriebä				3	ozdobný grécky mramor
Pomôcky: SALINO, MORELA, RONDEL	žen. meno v pôvod- nom tempe						ostnatá rastlina obilie na mletie						
činná, výkonná						vládca monarchie druh višne							
tenzia					vitamín K zopäla (zried.)								
asýrsky boh mesta Eridu			posolíme pracovník pri stavbe mostov								skr. pedagog. inštitútu malá cela		
zn. pre mega- pond- meter				kôžko z dosák ostarievajú						prvok zn. Sn umelý človek			
postupne oseje									Richard (dom.) požívalo te- kutinu				
ustúpilo (zast.)							básnik (kniž.) džezový štýl						pestrý papagáj
Pomôcky: PANT, EA, IAM, KAM	postavila sa driapu						Sväté písmo motaním spletalo						
pichá, štuchá						polokrík spravoval							
epocha triasu (geol.)					rapotačka štíkúta sa								
skr. rádio- telefónu			efekt (zast.) mólo, po česky										
staro- indický boh podsvetia				zn. pre katal skr. laboratória									
svorka, spona (hud.)													
farbil nabelaso													
veľmi podobalo													

Denník Pravda a prílohy,
ktoré poradia i zabavia

Tajníčka: ... ti neunikla podstata, keď pevne uchopíš tieň.

Športový pozdrav z Bardejova

